

τια του άστρψανε, μέσα στα σύννεφα τών λογισμών του.

—Κι' αν οι όχτροί μας μελίσσι πέσουνε στη χώρα μας, καλώς τους να κοιτάσουν. Τό χέρι έτοϋτο δέν άπόκαμε ποτέ κρατώντας τάρματα. Κι' αν θέλη ή βασιλιάς ή πατέρας μου να κάνει χάρισμα στους όχτρούς του, έχει χώρες και θησαυρούς κι' άς τους χαρίση. Κι' αν θέλη να διαφεντέψη τή χώρα του, τό αίμα μου είναι δικό του κι' άς τό χύση στα πόδια τους. Μ' αν θέλη τήν καρδιά μου να τήν κάνει χάρισμα, άδικα πασχίζει κι' άγωνίζεται. Αυτή δέν τήν όρίζει.

Και σκύβοντας λυπητερά τό κεφάλι του, για να κρύψη δυό δάκρυα που στάζανε στα χλωμά του μάγουλα, είπε σιγά:

— 'Αλλοίμονο! Ούτ' εγώ αυτός μου τήν όρίζω.

Κ' έφυγε βιαστικά, πνίγοντας τάναφυλλητά του στήθους του.

*

Τό βασιλόπουλο κρέμασε τό τουφέκι στον ώμο και ξεκίνησε για τό βουνό. Μέσα στις πυκνές τις λαγκαδιές είτανε τό λημέρι του. Μά τό βασιλόπουλο είτανε καιρός τώρα που δέν είχε ρίξει τουφεκιά στο λόγγο. Οι πέρδικες πετούσανε άφρα σιμά του, τά κοτσύφια του σφυρίζανε άπάνω άπ' τό κεφαλι του, και τά μικρόπουλα μέσα στις φυλλωσιές δέν κόβανε τό τραγούδι τους σαν περνούσε. Φτερό δέ σήκανε τό τουφέκι του να χτυπήση. Είτανε καιρός τώρα που τά πουλιά είχανε πάρει για τό βασιλόπουλο άνθρωπινη λαλίτσα και του μιλούσανε λόγια γλυκά και μπιστεμένα.

Καθώς περνούσε ή κυνηγός μέσα στα σύαμπα του λόγγου, γυρεύοντας — κάτι γυρεύοντας με τά μάτια όλόγυρα—έναν πετροκότσηφας, πύχε χωθε μέσα στα κλαριά, φεύγοντας τήν άψη του ήλιου, του σφύριζε στ' αυτή:

— Πάρε τήν πλαγιά του βουνού και κατέβα στη ρεματιά. Άπάνω στο στρογγυλό τό λιθάρι, που τό σκεπάζει ή γεροπλάτανος, δροσιολογιέται ή άγάπη σου.

Ο κυνηγός πήρε βιαστικά τά πόδια του, έφτασε στην πλαγιά του βουνού και κατέβηκε στη ρεματιά. Τάηδονία τραγουδούσανε άπάνω στα δασά πλατάνια και πάνω στις ρίζες του, που τις πότιζε γαργαλιστό τό τρεχούμενο νεράκι, τό άσπρο κοπάδι δροσιολογιότανε. Άπάνω στο στρογγυλό λιθάρι, που τό σκέπαζε ή γεροπλάτανος, καθότανε ή άγάπη του.

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

Του κάκου. Λές και τόκανε πείσμα ή κ. Άρτός. Δέν έμπαινε που δέν έμπαινε στο νόημα. Οι γιατροί πολλές γενικές ιδέες δέν έχουνε, προπάντω σαν είναι ιδιογνωστες, καθώς συχνά έτυχε να τό παρατηρήση ή Άντρέας. Κι' άρτό ίσως είναι τό μεγαλύτερό τους τό έλαττωμα. Είχε δέν είχε, τής κάθισε στην πληγή της ή κ. Άρτός τό περίφημό του τό ιωδοφορμωσόλι. Έβγαλε τό λαστικένιο σουληνάρι που άδειάζε όλοένα κι' άποτροχούσε τό έμπυο. Έβγαλε στη θέση του φυτίλι άπό γκάζα. Γιατί τότες να μήν άντισταθ ή Άντρέας; Γιατί δέ σου είναι πάντα βολετό νάντισταθ ή ενός γιατρού. Συλλογιέσαι μέσα σου πως ζέρει, πως θα ζέρη καλύτερα. Τό ήθελε κιόλας ίδια ή Κατινούλα να γλυτώση άπό

*) Η άρχή του στο 228 φύλλο.

Μέ του λαγού τήν περπατησιά έφτασε ή κυνηγός στο στρογγυλό λιθάρι. Η βοσκοπούλα είχε ξαπλωμένο τό άπλερο κορμί της άπάνω στο λιθάρι κι' άκουμπούσε τό ξέγνοιαστο κεφάλι άπάνω στη γέρικη ολούδα του πλατάνου. Όρα τήν ώρα τήν πήρε ή ύπνος και τάηδονάκια ναουρίζανε τό ύπνο της κι' ή γεροπλάτανος μουρμούριζε στους διαβάτες μη λάχη και τήν ξυπνήσουν. Ο κυνηγός, με τό τουφέκι στον ώμο, στάθηκε άγνάντια και τήν κοίταζε. Του φάνηκε σά μεσημερνή νεράηδα πουκανε τήν κοιμισμένη, καρτερώντας να του πάρη τή μιλιά. Κ' έμεινε βουβός ώρα πολλή κοιτάζοντας της. Μά και ναθελε να μιλήση δέν μπορούσε. Η φωνή του είχε στεγνώσει στο λαιμό και τά χείλια του μόνο αναδέθανε άλαφρά με τό άνάδεμα τών χειλιών της κοιμισμένης. Λές πως τον είχε πάρει κι' αυτόν ένας γλυκός ύπνος και πως βλέπανε κ' οι δυό τό ίδιο τόνειρο.

Ο γεροπλάτανος ή ζηλιάρης έριξε ένα φύλλο ξερό άπάνω στο κούτελο της κοιμισμένης και τήν ξύπνησε. Μπροστά στα μάτια της είδε ζζαφρα ή κοπέλλα τό νέο τον κυνηγό, που πάντω τον έκαρτερούσε και πάντα τον άπόδιωχνε. Μιά ντροπή χύθηκε κ' έβαψε με κοκινάδι τό πρόσωπό της. Γιατί οι κοπέλλες έχουνε κρυφό και μυστικό τον ύπνο τους και τον ουλάνε άπ' τά μάτια τών παλικαριών.

Ο κυνηγός τήν καλημέρησε με πνιγμένη φωνή.

— Τι θέλεις άπομένα, κυνηγέ, με τό τουφέκι; του είπε δειλκ. Έδω δέν είναι πέρδικες, δέν είναι μήτε κοτσύφια. Έδω άηδονάκια μόνο κελαϊδούν στις φυλλωσιές. Πάρε τό τουφέκι σου, κυνηγέ, και τράβα στη δουλειά σου...

— Όμορφη κοπέλλα, τής είπε γλυκά ή κυνηγός, εγώ δέν κυνηγώ κοτσύφια μήτε πέρδικες. Κ' εκεί που κελαϊδούν τάηδονία είναι ή λαχταρχ μου.

— Πάρε τό τουφέκι σου, κυνηγέ, και τράβα στη δουλειά σου. Τά λάφια κι' οι λαγοί δέν έρχονται να ξεδιψάσουν στη ρεματιά μεσημεριάτικα. Έδω μονάχα τό άσπρόμαλλο κοπάδι του σώνει τήν δίψα του. Κι' αν θέλεις λαγούς και λάφια, πάρε τό τουφέκι σου και τράβα στη δουλειά σου.

Ο κυνηγός ζύγωσε πιό σιμά της και τής είπε πάλι:

— Έγώ κι' αν είμαι κυνηγός δέν κυνηγώ λαγούς και λάφια. Κ' εκεί που τό άσπρόμαλλο κοπάδι σώνει τή δίψα του, θέλω κ' εγώ να ξεδιψάσω. Όμορφη πιστικιά, δός μου τό άθανάτο νερό άπ' τά χειλάκια σου.

Η όμορφη βοσκοπούλα, που κάθε μέρα καρτερούσε τό νέο τον κυνηγό και κάθε μέρα τον άπόδιωχνε με τήν κακία της άγάπης, σηκώθηκε άπάνω μ' έναν όμορφο θυμό και ζαναίπει:

— Άλλοίμονο σ' έσένα, κυνηγέ. Έγώ έχω άδέρφια και ξαδέρφια κι' αν σε ίδου σιμά μου τό αίμα σου θα τρέξη ποτάμι στο ποκοίνο τό χριταράκι. Άλλοίμονο σ' έσένα, κυνηγέ, και τρισάλλοιμονο σου.

Ο νέος ή κυνηγός τήν κοίταζε γλυκά.

— Κι' αν έχης άδέρφια και ξαδέρφια, χαρά σ' έμένανε, να τρέξη τό αίμα μου ποτάμι στην ποδιά σου...

Τότε τά δυό τά χείλια της βοσκοπούλας του είπανε πάλι με τρομαχά:

— Φύγε, κυνηγέ, άπό σιμά μου...

Και τά δυό της τά μάτια του είπανε με λαχτάρα:

— Έλα, κυνηγέ, και πέσε στην άγκαλιά μου.

Ο νέος κυνηγός δέν άκουσε τά δυό της τά χείλια, μόνο άκουσε τά δυό της τά ματακια κ' έπεσε στην άγκαλιά της. Χίλια χρόνια βάσταζε τό άγκαλιασμα τους και τά φίλιά τους άλλα τόσα. Και σά σήκωσε τό κεφαλι του ή κυνηγός, άπ' τά γλυκά της στήθια, έβγαλε άπό μέσα άπ' τή τσαντα του μια τραχηλιά με μαρκαριτάρια και τήν πέρασε στον άσπρο της λαιμό.

Η βοσκοπούλα ζαφριάστηκε. Ποτέ δέν είχε ίδεί τόσο ζυωφες χαντρες.

Ο νέος ή κυνηγός τής είπε τότε:

— Μήν τό βγαλης ποτέ άπ' τό λαιμό σου. Αυτό είναι τό θυμητικό της άγκης μας.

Η βοσκοπούλα γύρισε και κοίταξε τά όμορφα μαργαριτάρια στο λαιμό της και δυό δάκρυα στάζανε άπάνω στα θαμπά πετραδιά.

— Ποτέ μου δέν είδα τόσο ζυωφες χαντρες, ζαναίπει.

Ο νέος ή κυνηγός φίλησε τον άσπρο της λαιμό, με τά θαμπά μαργαριτάρια. Ένα γλυκό άεράκι σαλειψε τά κλαδιά του γεροπλάτανου και δυό άχτίδες χρυσές γλυστρήσανε άπ' τή φυλλωσια του και πλέζανε μια χρυσή κορώνα στο κεφαλι της.

Ο νέος ή κυνηγός τήν κοίταζε γλυκά και είπε μέσα του:

— Πόσο τής μιλάζει για βασίλισσα!

(άκολουθεί)

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

τήν πληγή της, άπό τά δεσίματα και τά σουληνάκια. Λαχταρούσε τό παιδί. Δέν τόλμησε να της χαλάση τό κέρι ή Άντρέας. Ίσως και να είχε δικιο ή κοπέλλα. Κι' ώστόσο τόνωισε ψυχόρητά του ή Άντρέας πως τό κλείσιμο θα τους φέρη χίλια κακά, μπορεί κι' αγιάτρεφτα. Μά ή κούραση, όλο του εκείνο τάποαίρεμα τό φυσικό και ήθικό, ή δουλειά του ή ψεσινή που τον άφάνισε, ή βήχας της μικρης όλη τή νύχτα, οι όμιλίες του με τον Πάβλο, μ' ένα λόγο οι άντάρες οι άπαραίτητες της ζωής, τον μπόδισαν να δείξη τή χρειάζόμενη τήν ενέργεια. Έμμελλε τις άκόλουθες μέρες να τό μετανοίωση πικρά οι φόβοι του άληθέψανε. Η δεινή άβρώστια ζανάρχισε άπό τήν άβριανή ποιός θα τό ξεδιαλίση τί εγινε: Πιάστηκε, ζαναπίστηκε τό νερό τό πειρασμένο, έρεθίστηκε, λαβώθηκε; Όπως κι' αν είναι άνέθηκε ή θερμοκρασία, κι' άμέσως άχ! τάσπρωλιάρικα τά συννεφάκια, τά τρομαχτικά, οι γνωστες εκεινες οι θολάδες, ή καταλεφκη βαρεία γύψιν, γρχυμούλα στον πάτο, μ' ένα λόγο, τό έμπυο, ζαναφανήκανε στο καθαρίο τό νερό. Άπό τήν τρίτη, έφτά του Μάρτη, ως τις είκοσι έξη, κεριακή, πάλεψε ή Άντρέας, προσπαθώντας να τό ξεφορτωθ ή το καταραμένο τό γιατρικό, τό ιωδοφορμωσόλι που τήν εκαι-

γε και δέ φελούσε, δοκιμάζοντας δυό φορές νάπατιναζή και τό γκαζινο τό φυτίλι, που κάθε φορά ή κ. Άρτός, σά νάπαζε με τήν άβρώστιαμένη, τής τό ζαναχανε στην πληγή, άντίς να της άφρησ ή σουληνάρι, να συχαση. Όταν όμως τό σαββατο, είκοσιπέντε, άκουσε ή Άντρέας άπό τό στόμα του Άρτού πως πιθανό ή πληγή να κλείση και σ' έξη μήνες, ενώ πρώτα τους έλεγε δυό βδομαδες, δέ διασκέξε πιά κι' άποσκάσει πως δέν πρέπει να τή βασανίζουν έτσι του κάκου, χωρίς ούτε να σου τό κατέχουμε θετικά ποτε και πως θα τελειώση τό βασανό. Αναγκάστηκε ή Άρτός μας να παψη και τά καινούργια του γιατρικά και τά φυτίλια. Τήν κεριακή, δέ βαστάζε ή Άντρέας και βώτησε τον κ. Άρτό γιατί τάκαμε άφτά και τί έχει τώρα ή Κατινούλα.

Μ' ένα ύφος παραξένο, που δέν τό γνώριζε ως τότες ή Άντρέας, ένα ύφος γλήγορο, άπόκοτο, σαληρό, σκεδόν άφτάδικο, του άποκρίθηκε πηδηχτά τό γιατρούδάκι, κατεβαίνοντας τή σκαλίτσα του σπιτιού στην άβλή.

— ΑΤί θέλετε νάχη; Ότι και πάντα. Πυελονεφρίτι. Τό νερό της είναι που μαζώνει. Για τόυτο άνεβαίνουμε οι θερμοκρασίες κι' αν ζακολουθήση τάνεβάσμα—επειδή κ' οι σημερνοί 38°3 δέν έχουνε δά

ΣΑΙΞΠΗΡΟΥ

Ο ΕΡΩΤΟΠΑΘΟΣ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ

6.

Αν πᾶνε ταίρι ἡ μουσική καὶ ἡ ποίηση ἡ γλυκειά... Ἄδερφὴ τάχα καὶ ἀδερφὸς δὲν εἶναι; — τί μεγάλη Πού θᾶναι ἀνάμεσα σ' ἐμὲ καὶ ἐσένα ἡ ἐρωτιά, Ἄφοι ἀγαπᾶς ἐσὺ τὴν μιά καὶ ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν ἄλλη!

7.

Εἶταν ὄρατο πρωτὸ, καὶ ἡ ἐρωτορήγισσα ἡ γλυκειά, Κι ἀπὸ τὸ γαλατάλευκο ἔκρη της περιστόρι Χλωμότερη (μὲ τὸν καμὸ, γιατί δὲν τὴν γρηφῆ Τὸ τραλοπαῖδι δ' Ἀδωνῆς), κορὴ πᾶνει λιμέρι Σὲ μιά φαχούλα ὀρθόγκρημη. Σάφηνον θεωρεῖ σιμὰ Τὸν Ἀδωνῆ με βούκινο καὶ με σκυλλιά νὰ φτύση.

8.

Ἄνθος λαμπρό, ῥόδο εὖσμο, κορὴ νεκροκομμένο, Πού ἀνθὸ σὲ κόψαν καὶ ἡ ἡνοῖξη σ' εἶδε νὰ μαραθῆς! Διάφανο τῆς Ἀνατολῆς Μαρογατιάρι, ὀμιέτανε ἰ σὺνῶρα θολωμένο! Πανόριον πλάσμα πού κορὴ Τού χάρον τὸ ἄπονο κεντρί σ' ἔριξε σκοτωμένο! — Σὰν τᾶγορο δαμάσκηνο, πού σὸ δέντρο κρεμίζεται, Καὶ με τὸν ἄνεμο ἄκαιρα χίμων σὴ γῆ κυλιέται!

Θρηῶ γὰ σέ, μὰ νὰ θρηῶ καμὴ δὲν ἔχω αἰτία Τάχα σὴ διαθήκη σου μ' ἀφήκες τὸ παραμικρό;

[1] Ὁ John Dowland, ἑκκοσμητὸς Ἄγγλος λαγουτιέρης, τοῦ καιροῦ τοῦ Σαίξπηρου, κοσμογυρισμένος, πού ἔκαμε καὶ λαγουτιέρης τοῦ τότε βασιλέως τῆς Δανιμαρκίας (1562-1615). Ὁ Edmund Spenser, ὁ γνωστός Ἄγγλος ποιητὴς (1553-1599).

Μ' ἀφήκες ὁμως πὸ πολὺ παρ' ὅτι εἶχα μανία, Γιατί ἀπὸ σένα τίποτα δὲν καρτεροῦσα ἐγώ. Ναι, φίλη μου ἀκριβή, ζητῶ συμπάθειο ἀπὸ τὰ σένα: Τὴν κακία γνώμη σου ἀφήκες κληρονομιά σ' ἐμένα!

9.

Στὴν Ἀφροδίτη δίπλα ὁ νιὸς δ' Ἀδωνῆς ἐκαθόταν Σὲ ἦσκιο μυρτιάς, καὶ αὐτὴ ἄρχισε νὰ τοῦ ἐρωτολογῆ. Ἀηγώντας του πῶς ὁ θεὸς δ' Ἄρης τὴν ὠρεγόταν, Καὶ σὰν τὴν ῥέχτηκεν αὐτὸς, πῶς τοῦ ἔκλινε καὶ αὐτὴ. «Νὰ πῶς», εἶπε, «μὲ ἀγκάλιαζεν ὁ πολεμόχαρος θεός», Καὶ τόλιγε τὸν Ἀδωνῆ μέσα στὴν ἀγκαλιά της. «Νὰ πῶς μὲ ξεθηλόκωνεν ὁ πολεμόχαρος θεός», Σὰ νὰ εἶταν τάχα νὰ χαρῆ καὶ ὁ νιὸς τὴν ὀμορφιά της. «Καὶ νὰ πῶς», εἶπε, «μὲ ἔραψε στὰ χεῖλη τὰ φίλια», Καὶ τὸ ἄρπαγμα παρόστανε σῆνον στοῦ νιού τὰ χεῖλη. Μὰ ὡς πού νὰ πάρη ἀνασασμὸ, πέρα ὁ μικρὸς πηδῆ, Στὴν ἡδονὴ της ἄγνωρος καὶ στὰ ὄσα αὐτὴ τοῦ ὠμίλει. — Ἄχ! νὰ εἶχα τὴν Κερά μου ἐγὼ σὲ τέτοιο ἔνα στενό, Καὶ στὰ φίλιά νὰ μ' ἔλωνεν ὡς νὰ τῆς φύγα ἐγώ!

Μετάφρ. Ν. ΠΟΡΙΩΤΗ

«ΕΝ' ΑΗΛΟΝΙ»

[Τὸ ποίημα αὐτὸ τοῦ Κωστῆ Παλαμά, στολίδι τοῦ «Νουμά» στὸ φύλλο τῆς 22 τοῦ περασμένου Ἀπριλίου, εἶχε τὴν εὐγένεια νὰ στείλει στὸν ποιητὴ του, τεχνικὰ μεταφερόμενο σὲ μουσικοὺς ἰταλικοὺς στίχους, ὁ σοφὸς ἑλληνοιστὴς καθηγητὴς κ. Π. Ε. Παβολίνης.]

L' USIGNOLO

Il giardino del chiuso palagio com' è muto, com' è solitario! è dintorno il rumore affollato, l'eco viva dell' ampia città.

Nel giardino, là dove più fitti ad un nido s' intrecciano i rami, venne e pose il suo trono canoro l' usignuolo, soave cantor.

E al disopra del grido dell' uomo, dell' ozioso latrare del cane, al disopra di stanco tumulto — o tu anima lieta di April! —

sopra tutte le tristi bestemmie, tu, librato su tutte le voci, dominando ogni cosa più vile, canti il canto divino di amor!

[P. E. PAVOLINI μετάφρασις.]

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

ZOSETTE MA FEMME

Δυὸ λέξεις γιὰ τὴν κωμωδία πού ἐπαιξαν μαζί ἡ Νέα Σκηνὴ καὶ τὸ θέατρο τοῦ Συντάγματος, ὅχι γιὰ νὰ ἐπικρίνω τὸ ἔργον πού ἐκρίθηκε καθὼς ἔπρεπε ἀπὸ τόσους κριτικοὺς γάλλους, πολὺ περισσότερο ἀρμοδίους γιὰ τέτοιου εἶδους ζητήματα ἀπὸ τοὺς ρωμοδίους πού γράφουνε στίς καθημερινὲς ἐφημερίδες, ἀλλὰ γιὰ νὰ ἀποδείξω ἄκόμα μιά φορὰ πῶς ἐπιπόλαιοι καὶ σκαλαστικοὶ κατανοοῦν οἱ δικοὶ μας ὅταν θέλουν καὶ καλὰ νὰ φανοῦν πῶς τὰ ξέρουν ὅλα καὶ μὲ τὴν ἀμάθειά τους τὰ καταφέρνουνε νὰ μᾶς κάνουνε γελοίους μπροστὰ στοὺς ξένους. Ὁ κ. Κύρος τῆς Ἑστίας μάλιστα πού σὰν ἀληθινὸς ρωμιὸς ὅλα τὰ ξέρει, χωρὶς τίποτε νὰ μάθη, βάλθηκε νὰ ρωτᾶ πῶς τὸ ἔργον εἶναι ἀνήθικο καὶ πῶς ἀδὲν εἶναι τουλάχιστον διὰ δεσποινίδας; καὶ λίγο λίγο κατάρθωσε νὰ τὸ κάμῃ νὰ τὸ πιστέψῃ καὶ ὁ κοσμικὸς. Ἐξισπλάσσε τότες μὲ τὸ χερτινο σπαθί του καὶ ἔφερε σὲ κίνηση τὴν ἀστυνομία καὶ τὴ λογοκρισία. Σὲ λίγο θὰ ζητήσῃ βίβλια καὶ τὴ φυλάκιση τοῦ μεταφραστῆ καὶ γιὰ τοῦτο δὲ θὰ ἔχη καὶ ὅλως διόλου ἀδικοῦ τῶν θεατρίνων καὶ θὰ κατασχίσῃ τοὺς θεατῆς, ὅπως στὰ χερτοπαίγνια. Δὲν εἶναι μάλιστα παρὰ ζένο νὰ πακιστῆ ὁ σοφὸς δημοσιογράφος καθε κομματι πού παρασταίνεται στὴν Ἀθήνα νὰ περᾷ ἀπὸ τὸ γρασεῖο τῆς «Ἑστίας» γιὰ νὰ λαβαίνει τὸ συχωροχάρτι. Ἐτσι ἡ «Ἑστία», ἐφημερίδα τῶν Παλατιῶν καὶ τῶν θεατρῶν, θὰ μπαλωθῆ. Δὲν τῆς μένει παρὰ νὰ ἐπικρίνῃ τίς ἐφημερίδες πού βγαίνουν, τὰ βιβλία πού γράφονται, τοὺς γάμους πού γίνονται, καὶ τὰ παιδιὰ πού γεννιόνται.

Ὁ βλοφημένος ἄθροπος (θέλω νὰ πῶ ὁ Κύρος) ἔπρεπε πρῶτα νὰ διαβάσῃ στὸ κείμενον τὴν κωμωδία, ἂν ξέρῃ νὰ διαβάσῃ γαλλικά, καὶ τότε θὰ βλεπε πῶς ἐπαραστράτησε καὶ πῶς δὲν ἔβλεπε τὸν κόπο νὰ σηκώσῃ σημαία καὶ νὰ κάμῃ σταυροφορία ἐναντίον μιᾶς κωμωδίας πού τίποτα δὲν ἔχει τὸ ἐπαναστατικὸ ἢ τὸ ἀνήθικο.

*

Γιατί τὸ ἀντικείμενον τοῦ κομματιοῦ μπορεῖ νὰ εἰπωθῆ μὲ λίγες λέξεις. Ἐνας μεσήλικος 42 χρονῶ μπεκιάρης καὶ συνηθισμένος νὰ ζῆ ὅπως ζοῦν στὸ Παρίσι οἱ μπεκιάρηδες, πού ἄλλη δουλειὰ δὲν ἔχουν παρὰ νὰ ζοδεύουν παράδες, δὲν ἔχασε ὅλα τὰ κα-

τόσο μεγάλη σημασία — θὰ χρειαστοῦμε νὰ τῆς βγάλουμε τὸ ἔμπυο, μὲ μιά κοψιά στὸ νεφρίον.

Σάστιας ὁ Ἀντρέας. Δὲν τὸ χωροῦσε ὁ νοῦς του μὲ τί θάρρος ὁ ἴδιος ὁ ἄθροπος πού τίς ἔζη τοῦ Μάρτη μιλοῦσε γιὰ τὸ νεφρίον πὸν γιατρεμένο, μποροῦσε τίς εἰκοσι ἔζη νὰ μιλήσῃ γιὰ νεφροκοψίαι, νὰ τίς προβλέπῃ κιόλας μὲ τέτοια ἐφοκλία, μὰ λέξη λεζούλα νὰ μὴ φουξήσῃ γιὰ τὰ τελεφεταῖα του τὰ λαμπρὰ κατορθώματα. Ἡ ἕσφραξις εἶναι ἀταξία καὶ τὴ μισοῦσε ὁ Ἀντρέας. Τοῦ φάνηκε σὰ νὰ εἶπε ψευφτιά καὶ ὁ Ἄρτος. Μάλιστα, ὅταν ὁ Ἀντρέας τὸν ξεπροβόδεψε ὡς τὴν πόρτα τῆς ἀλλείας, ὁ κ. Ἄρτος, μ' ἕνα χαμόγελο ἀνυπόφορο, μὲ μιά εἰρωνεία πού λὲς καὶ σφύριζε ἡ φωνὴ του, ἀκόμη καὶ ὅζω ἀπὸ τὴν πόρτα, στὸ δρόμον πού στᾶθηκε μιά στιγμὴ, τοῦ πανάλαβε, πιθανὸ γιὰ νὰ κρύψῃ τὸ λάθος του, ὅσο λίγο καὶ ἂν ἐμοιαζέ νὰ τὸ μετανιώσῃ.

«Πυελονεφρίτις, πυελονεφρίτις, φίλε Κύριε! Πυελονεφρίτις διαγνωστικέψαμε καὶ ἀπαρχῆς!» Ἀπόρησε ὁμως ὁ Ἀντρέας πολὺ περισσότερο τέσσερεις μέρες κατόπι, σὴν πέμπτην, τριάντα, σὰν ἦρθε ὁ κ. Ἄρτος καὶ ἄξαφνα τοῦ ξεμυστερέφτηκε πῶς ἴσως νὰ ὑπάρχῃ στὴ μέση καὶ τίποτις φυματίωση! Ἐκαίμε, λέει, τὴν ἀνάλυση, κανέναν μικροβίον στὸ ἔμπυο

δὲ βρέθηκε, καὶ ὡστόσο ἔμπυο ἔχουμε. Ἀπὸ πού νέρχεται; Ἀπὸ τὰ φύματα, πού ἴσια ἴσια ἡ ἀνάλυση κάμπωσε φορὲς δὲν τα φανερώνας. Τὸ λοιπὸ θὰ μπόλιασε στὸν ἀδυνατισμένο τὸν ὄργανισμὸ τοῦ κοριτσιοῦ καμιά ὑστερογεννητὴ φυματίωση πού τῆς τρώει τώρα καὶ τὸ νεφρί της. Γιὰ τὴ φούσκα μῆτε λόγον. Πότε φρόντισε κιόλας γιὰ τὴ φούσκα; Τὸ νεφρί, νὰ, τόσο ἤξερε. Ἡ ὄψη ὁμως τοῦ κ. Ἄρτου, ὅσο τὰ ζηγοῦσε ἀφτά, δὲν εἶτανε πεισματάρικη σὰν καὶ πρῶτα γιὰ τὴν πυελονεφρίτις, παρὰ ταπεινοῦτσικη, ζεματισμένη, πὲς κωμικὴ. Πρῶτῃσε μέσα του ὁ Ἀντρέας ἂν τυχῶ δὲν ἔβλεπε μπροστὰ του κανέναν γιγντὸ τοῦ Μολιέρου, ἀπελπισμένο πού ἀρρώστια δὲν ἀνακαλυφε, γιατί τότες σημαίνει πῶς ἔχει. Οὔτε τὴν παραμικρὴ τὴν αἰτία δὲν ἔβλεπε ὁ Ἀντρέας, γιὰ νὰ παραδεχτῆ τώρα καὶ χτικιό. Ἀφτὸ πιά δὲν τὸ πιστέβε πού δὲν τὸ πιστέβε. Καὶ τί ἀνάγκη νὰ στοχαστοῦνε τέτοιο πράγμα; Μήπως δὲν τους φτάνανε τὰ βασανὰ τους; Μήπως δὲν τους ἔφτανε καὶ ἔτσι τὸ ἔμπυο πού ἔβρεγε ἀπὸ τὸ νεφρί της; Ὁ Ἀντρέας ἠσύχασε τὸν κ. Ἄρτο. Ἐσκυψε τὸ κεφάλι ὁ γιατρός δισταχτικὰ, σὰ νὰ μὴν τὸν πείθανε τὰ λόγια τοῦ κυρίου καθηγητῆ. Μπορεῖ πάλι νὰ κρατοῦσε στὰ φυλλοκαρδία του, καὶ πού ὅζω δὲν ἔβγαίνε. Ξαναρχίσανε τὰ για-

τρικὰ τὰ συνηθισμένα μᾶς, ἡ συνηθισμένη μᾶς ἡ θεραπεία, πλυσίματα τῆς φούσκας, νιτράτο, γκομενόλαδο, σταλαζιές, ὅτι θέλεις, καὶ σόντες ὅσο ἐμνησκε στὸ κρεβάτι, ἀκατάπαρτες. Μ' ἀφτά καὶ τὰ παρόμοια καὶ καταφέρναι, κάπως προκόψανε ὡς τίς ἔζη τοῦ Μάρτη μ' ἄλλα λόγια, χρειάστηκε ἀφού λαθέψανε καὶ στραβοπατήσανε μιά φορὰ, νὰ μποῦνε πάλι τὰ πράγματα στὸν ἴσιον δρόμον, δηλαδή νὰ ξαναγίνουε τὰ ἴδια, πού κινεσε ὅλο τὸ χειμῶνα, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ ξαναδούνε καὶ τὸ ἴδιο τάποτέλεσμα. Ἡ θερμοκρασία ὁμως τοὺς ἀνησυχούσε. Τῆς διώρισε ὁ Ἄρτος λίγη κρυογενίνα πού καθὼς τᾶποδὴλῶνε καὶ τόνουα τῆς, ψυχραίνει τὸ αἷμα καὶ κόβει τὴ θερμῆ. Καλὸ ἦ κακὸ; Θέρμη θὰ πῆ ἀντίδραση καὶ ἀγαπᾶνὸ δὲν εἶναι ἀντιθέτως; διώχνεις τὸ νόσημα πού σὲ μαχεται; μάχεται καὶ σὺ μαζί του. Μὰ ὁ γιατρός προσπαθοῦσε νὰ διορθώσῃ ὅπως ὅπως τὴν ἀπροσεξία του ὅταν ἔκλεισε πεισματικὰ τὴν πληγὴ καὶ τοὺς πλάκωσε πάλι ἡ βραρεία ἡ ἀρρώστια.

Ὁ Ἀντρέας, μὲ τὴν ἀκαταμάχητη πομονὴ του, μὲ τὴ γεωμετρικὴ του τὴν καλοσύνη, ταχτικὰ ταχτικὰ, φρόντιζε γιὰ τὴν κατινούλα, ἕνα ἕνα τῆς εἶδνε τὰ γιατρικὰ της. Ὁ κωμῆνος! Νόμισε μιά στικμούλα, τίς ἔζη τοῦ Μάρτη, πῶς γλύτωσε ἡ ταλαι-

λά του αίσθηματά και μέσα στη ζωή την παραλυτική που ζει, του μένει, σαν το μικρό και άγιο καντύλι που φέγγει στο άμαρτωλό τό σπίτι, ένα αίσθημα άγνό άφοσίωσης στην τιμιότητα και στην οικογένεια.

Άφοσιώθηκε στη μικρή και όμορφη βαφτιστική του, κορίτσι άθωο και μικρό έλλα ζωηρό, πονηρό και ξυπνό. Τούτο είναι η βάση της κωμωδίας. Μέ μια τέτοια βάση μπορούσε να γραφεί δράμα ή ποίημα. Άς ελπίσουμε πως ο Κύρος θα το γραφεί. Για την ώρα ο κ. κ. Gouault και Charvay, που δεν έχουν τις γνώσεις του Κύρου, έγραψαν κωμωδία.

Λοιπόν, το ζωηρό κορίτσι έρωτεύτηκε. Άλλά η άγάπη του είναι άθωα: άγαπή έναν Έγγλέζο και θέλει να τον παντρευτεί. Οί γονέοι όμως δε θέλουν το γαμπρό κ' επειδή πρέπει γρήγορα το κορίτσι να παντρευτεί για να μη χάσει μια κληρονομιά, του συγυρίζουν ένα άλλο γάμο μ' ένα γάλλο: το πονηρό κορίτσι δε χάνει τότε καιρό: τρέχει και βρίσκει το νουνό της, του ζομολογείται την άγάπη του με τον Έγγλέζο και του λέει «άγαπάω τον Joe Jackson και οί γονέοι μου δε θέλουν να μου τον δώσουν. Μπορούσα βέβαια να τους φύγω, μα δε θέλω, γιατί είμαι καλοαναθρεμένο κορίτσι. Έπειτα πρέπει να παντρευτώ άμέσως, γιατί άλλως χάνω 500 χιλιάδες φράγκα κληρονομιά. Κι άλλο κακό: ο άρραβωνιαστικός μου πρέπει να ύπακούση στους γονέους του και να πάη άμέσως σε ταξίδι. Δε βλέπω παρά έναν τρόπο να παντρευτώ με εκείνον που προτιμώ και να ξεφύγω το γάμο που οί γονέοι μου θέλουν να μου επιβάλουν, και τον τρόπο τονε βρήκαμε και τον έσυμφωνήσαμε μαζί με τον άγαπητικό μου. Ο τρόπος είναι να με παντρευτείς εσύ, όχι σ' αλήθεια, αλλά να με παντρευτείς στα ψέματα. Οί γονέοι μου δε θα τολμήσουν να σου αντίσταθουν, θα γελαστούν, θα μ'ε νομίζουν παντρεμένους και όταν γυρίσει ο Έγγλέζος μου από το ταξίδι, ζητάμε διαζύγιο και χωρίζουμε. Η χωρισμένη γυναίκα έχει από το νόμο το λεύτερο να παντρευτεί με όποιον θέλει χωρίς τη συγκατάθεση των γονέων της».

Μια τέτοια πρόταση είναι βέβαια περίεργη και πονηρή. Άλλά υποθέτει τη μεγαλύτερη έμπιστοσύνη στον άντρα και στη τιμιότητά του. Ένα ταίρι έρωτεύμενο έμπιστεύεται την ευτυχία του και την τιμή του σ' ένα άντρα, που δεν είναι και άγιος. Η πρόταση είναι τόσο έμπιστευτική και τόσο τίμια που ξεφεύγει από την αληθινή ζωή.

Ο καημένος ο νουνός, αντικείμενο τέτοιας έμ-

πιστοσύνης, τί να κάνει; να δυσαρεστήση τη βαφτιστική του πάγαπάει σαν κόρη του, να την καταδικάση σε γάμο άνάμοστο ή να την καταδικάση να μη παντρευτεί και να χάση 500 χιλιάδες φράγκα; Λέει πρώτα όχι, έπειτα λίγο λίγο μπερδέβεται και στο τέλος παραδέχεται χωρίς να πη και καθαρά ναι.

Και βρίσκεται έτσι μπλεγμένος και καταδικασμένος να παίξη ένα ρόλο άφύσικο, με μόνη του ύποπτη την άθωα του άφοσίωση στη βαφτιστική του. Από δω κι όμπρός αρχίζουν τα μαρτύριά του. Μπροστά στον κόσμο η βαφτιστική του είναι γυναίκα του, οί γονέοι νομίζουν την κόρη τους παντρεμένη σ'αλήθεια και περιμένουν τάγγόνια, ενώ τα δουλικά παραμονέβουν και μουρμουρίζουν και μέσα σ' όλα αυτά, τα δυο πρώτα μας πρόσωπα, ο ψευτογαμπρός και η ψευτονούφη, ξετυλίξουν τους δυο αντιφατικούς χαρακτήρες τους. Εκείνη, με την άθωα νιότη της γελά και διασκεδάζει. Εκείνος, φέρνει όλη την ελπίση της καλοσύνης του, στενοχωριέται και ντρέπεται...

*

Να μη τα πολυλογούμε, ό,τι έπρεπε να γίνει έγινε. Η φύση έκαμε το άρραβωνιαστικό να γίνει φυσικό. Ο γάμος που άρχισε σαν παιγνίδι τέλειωσε στην πραγματικότητα. Το άθωο και καλό κορίτσι κατάλαβε τα μαρτύρια του ψευτοσυζύγου της, την καλοσύνη, την άφοσίωσή του, την άθωα άγάπη του που λίγο λίγο έγινε και αληθινή άντρική άγάπη. Μόνο του ζητεί να γίνει πραγματική γυναίκα του, αφού μάλιστα ο άρραβωνιαστικός που περιμένουμε έπαθε στο δρόμο του μακρινού ταξιδιού του κάποια δυστυχήματα και γράφει πως δε θα μπορέση να γυρίσει πριν από τέσσαρα χρόνια. Μάλιστα ο Έγγλέζος δεν έφρόνησε και τόσο καλά, δε βάσταζε το λόγο του και στο ταξίδι του παντρεύτηκε. Τούτο μ'ε άνακουφίζει κάπως και δε βρίσκουμε πως και οί δυο άλλοι έκαμαν τόσο κακά να παντρευτούν σ'αλήθεια.

*

Ίδου το έργο που ο Κύρος χτυπά κατακέφαλα. Άν θέλετε, είμαστε σύμφωνοι με τον Κύρο πως δεν είναι για δεσποινίδες. Και τί έργο είναι για δεσποινίδες; Στη Γαλλία, μόλις σε δυο θέατρα μπαίνουν οί δεσποινίδες που δε βλέπουν παρά μερικά θεάματα διαλεγμένα και κλασσικά.

Καλά έθκαναν να κάμουν το ίδιο κ' εδώ. Άλλά τί ήθικώτερο από την άνώδυνη τούτη κωμωδία που δεν έχει μήτε μια μοιχία, μήτε ένα σκοτωμό έθικο, μήτε μια κακή πράξη και που τελειώνει να φέρνη, με τρόπο πολύ διασκεδαστικό για μ'ε, στην οικογενειακή ζωή έναν άνθρωπο που ζούσε με κοκότες;

ΟΥΤΙΣ

πωρη. Νόμισε πως γλύτωσε από το βάσανο κ' η ευερίδότητά του. Όχι! Όλα του βρόντου, όλα στο γιγλά. Χαμένα όλα για ένα μπόσκιο, άνόητο κίνημα—για μια κούραση—και για ένα πείσμα. Γύριζε κάποτε ο δύστυχος στο έργαστήρι του, και πάλε, ό,τι που έμπαινε μέσα, οί στίχοι εκείνοι του ποιητή του πληγώνανε στην ψυχή του. Έσπανε στα κλάματα, μόνο που τους θυμότανε. Κάθε λέξη για τον Άντρέα είχε νόημα, κάθε λέξη τον κεντούσε σά σουβλιά, ως και κει που φώναζε η άμικρη κόρη της Κλυταιμνήστρας τον Έρμη και την Άρα και τις Έρινιές, γιατί βλέπουνε, γιατί γνωρίζουνε όσους έθικα πεθαίνουνε. Άχ! τώρα πια μήτε ο Άντρέας δε θα πάψη το θρήνο του τον τρομερό. Σωστά την είπε ο ποιητής «άκόρεστον οίμωγαν». Άκόρεστη, αλήθεια, που δεν τη χορταίνεις και δε σε χορταίνει, παρά όλοένα τα σπλάχνα σου τρώει.

Και συνάμα, με τα κλάματα μαζί, με την οίμωγη και το θρήνο, η λατρεία της Όλιας στο στήθος του τραγουδούσε τους ύμνους τούς αιώνιους, της πίστης τούς ύμνους και της άφοσίωσης της ταπεινής, της δέησης της όλοθερμής τούς ύμνους και της άγάπης, τραγουδούσε όλους τούς ύμνους της λαβωμένης του ανθρώπου της καρδιάς. Την ίκίτεθε, την

παρακαλούσε. Μήπως δε στάθηκε άρτή στη ζωή του η άταιρίαχη κ' η παντοδυναμούσα; Μήπως τέτοια δεν είτανε ακόμα και τώρα; Τι περίεργο το αίσθημα του Άντρέα! Στην άπλή του την ύπαρξη και τη μέτρια, στην ύπαρξη την πεζή που κληρονόμησε από τους γονιούς του, στην ισόδρομη τη στρατα του την άπαγγελματική, ξανοίγει άξαφνα ένα λουλούδι και βλασταίνει χιεύσως η άγάπη του εκείνη για την Όλια στή Βενετία. Κ' ύστερις από το θανάτό της, σά να τον κυρίεβε ξανά ως και στα κινήματα της ψυχής του, ως και στα καρδιοχτύπια του η προγονική κανονικάδα, κανονίκεσε την άγάπη του την ίδια. Έπρεπε δηλαδή—έτσι τα συνταίριαζε με το νου του—έπρεπε χωρίς άλλο, αφού κάθε σκέψη του δική της, δικός της κάθε του λογισμός, να του γίνη τώρα βοηθός ή πεθαμμένη, για να πάη όμπρός, για να μπορέση. Και τόντις μέσα του μπορούσε, με την ίδια και μόνο πως μαζί της μπορεί. Ποτίς ο Άντρέας δε σκόρπισε δώθε κειθε τη δύναμή του. Έβλεπε άγνό. Κι άφτό της το χρωστούσε. Πρώτη γυναίκα η Όλια, εκείνη κι όχι άλλη, του έμαθε την άγάπη, του έμαθε τής άγάπης την ήδονή τη βαθειά. Στην άγκαλιά της κατάλαβε. Άδύνατο. Δεν την ξεγνούσε. Πάντα ζωντανή, ζωντανή

Ο ΝΟΥΜΑΣ,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα δρ. 10. — Για το Έξωτερικό δρ. 70. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Όμόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχόδρου, (Όφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρου (Όμόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Έξάρχεια, στα βιβλιοπωλεία «Έστίας» Γ. Κολάρου και Σακέτου [όδος Σταδίου, άντικρύ στή Βουλή]. Στο Βόο βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου. Η συντρομή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένός χρόνου πάντα

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ο δημοσιογραφικός Μουλέν-ρούζ. — Ο Άσιακός της «Πρωίας» — Γράμμα του Βέη— Στον φίλον μας — Βοηθήματα φρεσάματα.

ΑΝ είναι ήθικό ή ανήθικο έργο η Ζωζέτα, το βλέπουμε σ' άλλη στήλη του «Νουμά» που ξετυλίγεται ξερα ξερά η ύπόθεση της κωμωδίας, και που απορεί ο καθένας: έτσι να μορφώσει δική του πεποίθηση, άνάλογη πάντα με τις ιδέες που έχει για την ήθική και για την τέχνη. Οί διάφοροι ήθικο-ζωζετολόγοι του Άθηναίου τύπου ής τσαμπουνάτε όσο δέξουν κανέναν δεν τους άκούει και πολύ σωστά έβαλε τα πράματα στη θέση τους το «Άσιν» της περασμένης Τρίτης στο πρώτο άρθρο του, αποδείχνοντας με τη σιδερένια λογική πως ήθικά κι ανήθικά έργα δεν υπάρχουν, παρά υπάρχουν μόνο ήθικες κι ανήθικες κοινωνίες, που ύποστηρίζοντας ένα έργο, όσο ανήθικο κι ά φαίνεται, το άναγκάζουν ήθικό ή άναγνωρίζουν τον έαυτό τους ανήθικο, άφοι το χρονοκοτούνε και το κολοχωρεύουνε.

Όσο ανήθικο όστοςό κι αν είναι ένα θεατρικό έργο, η κοινωνία δεν έχει να πάθει και μεγάλες ζημιές, αφού οί ήθικοί άνθρωποι είναι λεύτεροι να μην το δούνε μα κι αν το δούνε δεν έχουν τον παρασκευέτερο φόβο να χάσουν την ήθική τους, κι αφού οί ανήθικοι, το δούνε δεν το δούνε, θα μένουν πάντα ανήθικοι.

Σ' άλλο έπρεπε να προσέξουν οί ήθικοζωζετολόγοι του τύπου και γι' αυτό να σκέψουν τα ραήα τους. Έπρεπε να προσέξουν στον άν ήθικος πατριωτισμός που είναι πιο βλαβερός από τα ανήθικα θεατρικά έργα και που εξαχρειώνει άσυνείδητα και τούς ήθικώτερος πολίτες. Ο ά-

μέσα του, μέσα του ενεργούσε κ' ενεργούσε παντοτινά.

Ο Άντρέας τέτοια παρακάλια έκανε στο έργαστήρι της Όλιας, τέτοια ενέργεια έβγαζε η ψυχή του από της Όλιας τη λατρεία. Λίς και της γύρεβε να σώση την Κατινούλα, να τον πονέση, μα να μην τήχη άβασταχτο καημό που δεν την έσωσε την ίδια. Τη φανταζότανε παραπονεμένη και της ζητούσε, τον έαφτό του να του παρηγορήση. Πρόσμενε παρηγοριά κι από την Όλια κι από την Κατινούλα συνάμα. Παρακολουθούσε με πάθος, με λαχτάρα, κάθε μικρή παραμικρή καλησέρεψη στην ύγεια της άτυχης κόρης. Μα τα πράματα δεν προχωρούσανε. Καθαρό έβρωστη να την πης, όχι βέβαια. Έτρωγε, κοιμότανε, κατίβαινε, συγύριζε γιγάκι τις κάμαρες, την τρίτη, έννά του Μαη, σερβίρισε κιάλας στο τραπέζι, που το καταχαρθηκε η καημένη. Έρχεται όμως στιγμή, δεινή στιγμή που τη δοκίμασε κάθε γιατρός, η στιγμή όπου ο άβρωστος βαριέται τα γιατρικά του, και δεν τα θέλει. Εκεί κατάντησε η Κατινούλα. Μήτε νάκούση μήτε να διη λάστικα, τόντες, νιτράτα, γχομενόλαδα, πλυσίματα και σταλαζιές. Της είχουσι τέσσερεις, κευρασμένη, άφανισμένη, το δήλωσε βρήτά πως δεν τα

πῆθικος αὐτὸς πατριωτισμὸς ξεχύνεται ἴσα ἴσα ἀπὸ τῆς ἴδιας τῆς φημερίδας καὶ γι' αὐτὸ καλὴ θὰ κάνανε οἱ Ἅγιοι Ἀντώνιοι τοῦ τύπου αὐτοῦ νὰ ζητῶν ἀνωτομικὴ λογοκρισία γιὰ τὰνθίκα θεατρικὰ ἔργα, νὰ ζητῶν τὴ λογοκρισία γιὰ τὰνθίκα κα πατριωτικὰ καὶ πολιτικὰ ἔργα τους καὶ γιὰ τῆς φημερίδας ζωτέτες τοῦ δημοσιογραφικοῦ Κ ο κ κ ι ν ὀ μ υ λ ο υ.

ΚΑΛΗΘΣ Ἀθηναῖος λογιώτατος ποὺ στέλνει ταχτικὰ ἀνταπόκρισεις ἀπὸ δὴ στὴν «Πρωτὰ» τῆς Πόλης καὶ ὑπογράφεται μὲ τὸ ψευδώνυμο Ἀστακός, στὴν τελευταία του ἀνταπόκριση ποὺ τυπώθηκε στὴν ἀριθμὸ 203 τῆς «Πρωτῆς» (16 τοῦ Μῆν) ρῆχεται λυσσασμένα τοῦ κ. Λάμπρου γιὰ τὸ πᾶν τὸ «Ἐφημερίδα» καὶ δὲ βράδεψε τῆς καθρευσσιάνικες δραματικὲς ἀναγούλες ποὺ εἶχανε σταλθεῖ στὸν Παντελλίδειο.

Καὶ ξέρετε γιὰ τὴ φέρθηκε ἔτσι ὁ κ. Λάμπρος; Γιὰ νὰ κολακίσει τοὺς δημοτικιστὰδες ποὺ εἶναι, λέει ὁ κ. Ἀστακός, χαμῆνοι σ' ἄλλες τῆς φημερίδας καὶ θὰν τὸν ἐλιθάνισουνε. Λογικὴ ἀστακοῦ αὐτὴ καὶ πᾶνε πασο, ἂν καὶ μπορούσαμε, ἀπαντώντας στὰ τέτα ἀστακολογήματα, νὰ ποδοῖξουμε πὼς ἂν λαχτρύσε λιθάνισμα καὶ ὁ κ. Λάμπρος θὰ βράθευε κανένα καθρευσσιάνικο ἀνοχτόδραμα, ἀφοῦ οἱ καθρευσσιάνοι δυστυχῶς σήμερὰ εἶναι περισσότεροὶ ἀπὸ τοὺς δημοτικιστὰδες καὶ ξεδιάζουν ἀλογόγιστα τὸ λιθάνι τοῦς τελλίηδες τῆς τελεκεδοσύνης τοῦς.

Ὁ κ. Ἀστακός ἀποκαλεῖ στὴν ἴδια ἀνταπόκρισή του τὸ «Νουμᾶ» «ἐφημερίδα ἀπόζουτου πάσης μαλλιρικῆς βδελυρίας». Τὸν εὐχαιριστοῦμε πολὺ γιὰ τὰ χροιά του λόγια, γιὰ τὸν μποροῦσε ἀξιόλογα νὰ μᾶς βρῆσει καὶ νὰ μᾶς πει πὼς μοσκαλοῦμε σὴν τῆς μυροδύτης του ἀνταπόκριτες.

Ὁ ΑΓΑΠΗΤΟΣ φίλος καὶ ἀκριβὲς συνεργάτης μας Νίκος Βέης μᾶς ἔστειλε τὸ ἐκλόουθ γράμμα, ἀπαντώντας μὲ περισσὴ χάρη στὸ γράμμα τῆς κ. Καλλιρρόης Ἀδαμιάδου ποὺ τυπώθηκε στὸ περασμένο φύλλο.

«Χαρὰ τρισάγια πλημμυρίζει τὴν καρδίᾳ μου μαχθίνοντας πὼς ἡ ἄξια καὶ καλὴ συναδέλφισσά μου δ. Καλλιρρόη Ἀδαμιάδου ζῆ καὶ βασιλεύει στὰ Γιάννινα. Ἡ χαρὰ μου γιὰ τὸ τρισευχάριστο αὐτὸ μαντατό εἶναι τόσο μεγάλη, ποὺ σκεπάζει ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τὴ λύπη ποὺ νοιώθω, βλέποντας πὼς ὅσα σημεῖα ζωῆς δείχνει στὸ τελευταῖο τῆς γράμμα δὲν εἶναι καθόλου ἀντάξια οὔτε τῆς παλιῆς μας φιλικῆς—ποὺ ἐλωδιόλου τὴν ἀρνίεται—οὔτε—ἂν θέλετε—τῆς νεκρολογίας μου. Ὅσο γιὰ τῆς δικμαρτυρίες τῆς, πᾶν νὰ τῆς παραδεχθῶ καὶ ἐγώ. Γιὰ τὸν πολλὰ πράγματα, ὅσο ἀληθινὰ καὶ ὠρατὰ καὶ χαρτζηριστικὰ καὶ ἂν εἶναι, γράφονται μόνο γιὰ πεθαμένους, ὅχι ὅμως καὶ γιὰ κόρες, ποὺ ζοῦν, ἄνοθον καὶ βασιλεύουν καθὼς ἡ δ. Καλλιρρόη.

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

Τὸ «Ἄστυ» ποὺ ξανατύπωσε ἀπὸ τὸ «Νουμᾶ» στὸ φύλλο τοῦ περασμένου Σαββάτου τὸ γράμμα τῆς κ. Καλλιρ-

ρρῆς Ἀδαμιάδου, πρέπει νὰ ξανατυπώσει τώρα καὶ τὸ χαριτωμένο γράμμα τοῦ ἀγοπητοῦ μας φίλου γιὰ νὰ δοῦν καὶ οἱ ἀναγνώστες τοῦ πᾶσο νόστιμα διαφεντεύει ὁ Βέης τὴ νεκρολογία του, ποὺ ἡ κ. Ἀδαμιάδου τόσο σκληρὰ τοῦ τὴν ἐπέκρινε μὲ τὸ γράμμα τῆς.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ζήτημα κινεῖται σ' ὅλα τὰ κέντρα τῆς Ρωμισσύνης, στὴν Πόλη, στὴ Σμύρνη, στὴ Μυτιλήνη, τὸ Κἄϊρο καὶ σ' ὅποιο ἄλλο μέρος τῆς γῆς βρίσκονται Ρωμοὶ καὶ μάλιστα καὶ ποὺ βγαίνουνε ἰωμαλικὲς φημερίδες. Ἡ τέτα κίνηση τοῦ ζητημάτου εἶναι ἀπαραίτητο γιὰ τὸν ἄγωνα μας νὰ μνημονεύεται στίς στήλες τοῦ «Νουμᾶ» καὶ γι' αὐτὸ θὰ περκαλέσουμε τοὺς ἀναγνώστες μας, (ἀφοῦ εὐτυχῆσαμε νᾶχουμε ἀναγνώστες σ' ὅλα τὰ μαγῆλα καὶ μικρὰ κέντρα τῆς Ρωμισσύνης) νὰ μᾶς στέλνουνε σὲ σύντομες ἀνταποκρισοῦλες, τι γίνεται καὶ ὅ, τι γράφεται στὸν τόπο τοῦς γιὰ τὸ ζήτημα.

Ἀπαραίτητο τὰ γράμματά τους νὰ συντεροφύονται καὶ μὲ τῆς φημερίδας ἢ μὲ τὰ βιβλία καὶ φυλλάδια ποὺ ἀναφέρονται σ' αὐτὰ. Ἐλπίζουμε πὼς τὰ λόγια μας θακουστοῦν καὶ οἱ φίλοι θὰ σκητουνε μὲ ἐνθουσιασμὸ στὴ δουλιὰ ποὺ τοὺς προτείνουμε.

ΣΤΗΝ Πολίτικη «Πρωτὰ» (10 τοῦ Μην) δημοσιεύθηκε ἡ ἀκόλουθη

«ΔΙΑΣΑΦΗΣΙΣ»

Εἰς τὴν δῆλωσιν, εἰς ἣν λίαν ἀξιεπαίνως προέβη ὁ ἐκ τῶν καλῶν δημοδιδασκάλων τοῦ Ζωγραφείου κ. Γ. Καρατζᾶς καὶ ἐκαθάρισεν οὕτω τὴν θέσιν του, οφείλουσι νὰ προβῶσι καὶ οἱ ἄλλοι ἐκ τῶν διδασκάλων, ὅσοι λέγεται δινοσοῦσι τὴν νόσον τοῦ μαλλιαιρισμοῦ καὶ ὧν τὰ δνόματα ἀποφεύγομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ἀναγράψωμεν.»

Δὲν ξέρομε ἂν ὁ Καρατζᾶς καθάρισε ἢ μουντζούρωσε τὴν θέσιν του μὲ τὸ περίφημο γράμμα του ποὺ τὸ ξανατύπωσε καὶ μᾶς σὲ το περασμένο φύλλο. Ἐξέρομε μοναχὰ πὼς ὅλοι οἱ δημοτικιστὰδες τῆς Πόλης δὲν τοῦ μοιάζουν καὶ ἔτσι τὸ Βουργαρικο σκέδιο τῆς «Πρωτῆς» δὲ θὰ φέρει κανένα ἀποτέλεσμα καὶ θὰ πάει στὰ οὐρ!

ΣΤΟ ΜΟΤΣΑΡΤ

Ὁ κόσμος εἶχε, πρὶ φανῆς, θάματα ἐφτὰ γεννήσει, μὰ θάμα, ὦ Μότσαρτ, εἶτανε τῆς σύντομης ζωῆς σου κάθε στιγμή. Καὶ μπόρεσε ἐκεῖνα ν' ἀφανίσει ὁ χρόνος, μὰ ὅσο ἡ γῆς μας ζεῖ, θὰ ζεῖ καὶ ἡ μουσική σου.

ΔΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

γιὰ τὴ ἀκράτεια τῆς φοβερῆς. Τὰ μάθρα βούχα δὲ σαλέψανε. Κουνήθηκε μοναχὰ τᾶσπρο τὸ κεφαλί. Ἐσκυψε. Τὸ σκύψιμο εἶδος προσκύνημα στὴν εἰμαρμένη σου εἶνε νὰ καταλάβης πὼς ἡ ἀκράτεια εἶτανε ἀχ! ἀπὸ τῆς ἀβῶστης ποὺ μήτε νὰ τὸ συλλογιστῆς νὰ τῆς γικτρέψης. Ὡστόσο ζύγωσε ἡ ὠρα ποὺ ἔπρεπε νὰ ζετᾶση καὶ τὴν ἀβῶστη. Λές καὶ δὲν ἔξερε τί νὰ ζετᾶση. Ἐτυχε ἴσικ ἴσια νὰ τοῦ πῆ ὁ Ἀντρέας πὼς τὸ ἔμπυο τὸ περίσσιο ἴσως νὰ ἐρχότανε ἀπὸ κάποιο ἀπομεινάρι τοῦ δεξιῦ τούρητήρα μέσα στὴ φούσκα. Τοῦ ἄρρεσε ὁ λόγος. Λοιπὸν ἀφτὸ νὰ ζετᾶση. Πέρασε στὴν κάμαρα τὴν πλαγινή, ὅπου κοιτότανε ἡ Κατινούλα στὸ κρεββάτι ἀπάνω τῆς Ἄνας. Προτοῦ περάση, κοντὰ στὴν πόρτα, στάθηκε δὴ δερτερόλεφτα μὲ τὸν Ἄρτο ποὺ τὸν ἀκολουθοῦσε. Ὁ Ἀντρέας στὸ μεταξύ τοῦ εἶχε δείξει τὸ μπουκάλι τῆς πρῶνῆς, γεμάτο ἔμπυο πηχτὸ πηχτὸ. Νερὸ δὲν ξεδιάκρινε.

— Ἄ π' ὅσα μαθαίνω, τὸ νεφρὸ πιασμένο δὲ φαίνεται. Ἄν εἶτανε τὸ ἔμπυο νεφρῆσιο, δὲ θὰ ζοῦσε πιά σήμερα.»

— Μὰ τὸ νεφρὸ τῆς εἶναι φουσκωμένο, πετιέται καὶ τοῦ ἀπαντᾶ κάπως ταραχμένος ὁ Ἄρτος ποὺ πρῶτα ἔλεγε τοῦ Ἀντρέα πὼς τὸ παραφούσκω-

ΜΙΑ ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Γ'

Ὁ ἔρωτας ἔκαμε τὴν καταχτησὴ του καὶ στῶν δυνῶν τῆς καρδίας, ἴσως χωρὶς καὶ οἱ ἴδιοι νὰ τὸ ξέρουνε. Ἡ νύχτα ὅλη τελειωμὸ δὲν εἶχε καὶ γιὰ τοὺς δύο, ὅσο ποῦρθε ἡ αὐγὴ, καὶ τοὺς ἔδωσε ἐλπίδες πὼς θὰ ξαναἰδοθῶν. Ἡ Κατήγκω μὲ ματρία βουρκαμμένα ἀπ' τὴν ἀγρύπνια βγήκε κατὰ τὸ συνήθειο περίπατο χωρὶς νὰ βάλῃ στὸ στόμα τῆς τίποτες γιὰ τὴ ὄρεξή τῆς κόπηκε σὰ μὲ μαχαίρι. Σὲ μισὴ ὥρα νὰ καὶ τὸν βλέπει ἀπὸ μακριὰ. Τὸ τί αἰσθάνθηκε, εὐκολὰ τὸ καταλαβαίνει ὅποιος ἀγάπησε ποτὲ του. Χαίρετηθήκανε χωρὶς νὰγγίξῃ ὁ ἕνας τὸ χέρι τᾶλλουνοῦ. Τὰ μάτια μοναχὰ μιλοῦσανε, καὶ ἔκουγες τὸ χτύπο τῆς καρδίας τοῦς. Ἐκαημένα νιατα, τί γλήγορα ποὺ φεύγετε, μὰ ὅσο καὶ ἂν φεύγετε, κανένας ποτὲ τοῦ δὲ σὰς ξεχνᾶ. Εἶστε ἡ πιὸ εὐτυχημένη στιγμή τῆς ζωῆς τᾶνθρώπου, πᾶχει καρδιά μῆσα του, καρδιά γνήσια καὶ ἄδολη.

Πρῶτος ἐκεῖνος μίλησε γιὰ τὸ ὠραῖο πρῶτὶ, γιὰ τὰ πουλιὰ ποὺ κελαδοῦσαν τριγύρω τοῦς καὶ ἔκουγες πὼς ἔκαναν τὴν ἔρωτα μεταξύ τοῦς. Περπατοῦσαν καὶ ἔβλεπαν τὴν ὠραία φύση μ' ἔλεει τῆς τῆς καλλινεῆς, ἔβλεπαν τῆς χωριατοπούλες μὲ τὰ ροδοκόκκινα μαγούλα τοῦς νὰ γυρίζουν ἀπ' τὴν ἐκκλησία. Φτακκα νὲ κοντὰ σὲ μιά βρύση καὶ καθῆσαν στὴν πέτρ' ἀπανοῦ γιὰ νὰ τὰ ποῦνε ἴσως. Ἐτρᾶχε τὸ νερὸ σιγανὰ σιγανὰ, καὶ ὁ βροσκὸς ἔβρασε παρακάτω τὰ νῆδια του, παίζοντας τὴ φλογέρα του καὶ τραγουδώντας ἕνα ἔρωτικό βουνησίο τραγοῦδι. Τότες ὁ Δημητρός γύρισε καὶ τῆς ἔδωσε μιά ματιὰ, καὶ ἐκεῖνης βουρκαωσαν τὰ μάτια. Εἶτανε σὴν ὄνειρο καὶ γιὰ τοὺς δύο. Ἄχ, τῆς λέει, πόσο ζουλεύω τὸ βροσκὸ, ποὺ μὲ τὴ φλογέρα του σοῦ δίνει νὰ καταλάβῃς τί αἰσθάνετ' ἡ καρδιά του. Ἦθελα νᾶμαι στὴ θέση του, νὰ τραγουδοῦσα σὴν αὐτόν, καὶ τότες θὰ καταλαβαίνες καὶ σὺ τὸ τί ἡ καρδιά μου αἰσθάνεται.

Εἶτανε ἡ πρώτη κεντιὰ ποὺ τὴν ἔδωσε πὼς τὴν ἀγαπᾶ, καὶ ἡ Κατήγκω κατακοκκίνησε. Τότε τῆς λέει τὸν ἔρωτά του, τῆς λέει πὼς τὴν ἀγάπησε ἀπ' τὴν πρώτη στιγμή ποὺ τὴν εἶδε, καὶ ὁ νοῦς του καὶ ὁ λογισμὸς του δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἂν θὰ μπορέση καὶ ἐκεῖνη νὰ τὸν ἀγαπήση. Δὲν εἶμαι πλούσιος, τῆς

* Ἰ Κοίταξε φύλλα 247 καὶ 248.

σηκώνει πιά τῆς καὶ νὰ λείψουνε. Τρόμαξε ἴδιος ὁ κ. Ἄρτος. Ἄμα πᾶψουνε, λέει, τὴ θεραπεία, ποτᾶμι θὰ τρέξῃ τὸ ἔμπυο καὶ γιθῆκαμε. Ὁ Ἀντρέας κατὶ στοχάστηκε ἀμέσως. Ὁφελήθηκε ἀπὸ τὸν τρόπο τοῦ γιαιτροῦ. Ἀπὸ καιρὸ τὸ παθοῦσε νὰ συμβουλευτῆ τὸν περίφημο τὸν Γκαρνιέρη, τὸ μαστορα τὸν ζακουστό, πρῶτο στὴν ἐπιστήμη του, φουσκογνώστη καὶ νεφροδὶφη φουρμισμένο στὴν Ἐβρώπη. Ὁ Ἀντρέας εἶχε κάμποσες φορὲς παρακαλέσει τὸν Ἄρτο νὰ φέρῃ τὸν Γκαρνιέρη. Ὁ Ἄρτος σὰ νὰ μὴν εἶδεινε πολὺ πρόθυμος. Μὰ τώρα, ἔτσι, γιὰ μιάς, σὰ νὰ μὴν μποροῦσε πιά νὰ τᾶποσύγῃ, σὰ νᾶκανε ἀπόφαση καὶ κουράγιο, τοῦ ἀποκρίθηκε πὼς θὰ τοῦ μνησῆ, καὶ τόντις πολὺ γλήγορα τοῦ μνησε, ἀφοῦ παρουσιάστηκε ὁ Γκαρνιέρης τῆς εἰκοσιπέντε τοῦ Μῆν, πέμπτη πρῶτ.

Ἄψηλὸ ἀψηλὸ τᾶνάστημά του. Ὁλόμαβρη χυμένη ἀπὸ πάνω ἴσα μὲ κατὰ λιγνὴ φορεσιὰ. Στὴν κορφή, ἄσπρα μαλλιά. Νὰ ὁ Γκαρνιέρης. Τὰ μάθρα ἔβλεπε ἀπὸ τὴν πρώτη ματιὰ σου, καὶ στὴν ἔκρη ἀπάνω, τᾶσπρο τὸ κεφαλί. Σοβαρός. Περνοῦσε γιὰ πολὺ ἔξυπνος, φίνος ἄνθρωπος. Μὰ ἐκεῖνη τὴ μέρξ ἐμοιαζε σὰ μπερδεμένος. Κᾶθησε. Τοῦ ξεδιάλισε ὁ Ἀντρέας τὰ ἱστορικὰ τῆς Κατινούλας. Τοῦ μίλησε

μὰ φυσικὸ καὶ ἔπιανε τόπο δύο νεφρῶνε.

— Τότες ἀλλάζει ἡ Σκύψανε παλε τᾶσπρα τὰ μαλλιά τῆς κορφῆς καὶ μπῆκε στὴν κάμαρα ἡ μαβρη φορεσιὰ. Ὁ κ. Γκαρνιέρης, μ' ὅλη τὴν τέχνη, ψιλάφησε τὴν Κατινούλα. Τὴν ἀναπνοή τοῦς δὲν παίρνανε οὔτε ἡ Ἄνα οὔτε ὁ Ἀντρέας, μήπως καὶ ἐνοχληθῆ, ἐνῶ λειτουργοῦσε. Τὴ φούσκα ὅμως καὶ τὰ φουσκοτόπια δὲν τᾶ κοιτάζε. Τελειώσε, γύρισε στοῦ Ἀντρέα. Προσμένανε τί θὰ βγῆ ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς πκντα σὴν κωμποδεμένος. Εἶπε πολλὰ καὶ πολλὰ, τὰ εἶπε ἀγαλῖα γαλῖα, γλυκὰ καὶ σεβάσνια. Τὰ χεῖλια μῆλις ἀνοίχτα ἡ γλώσσα του δὲ λαλοῦσε λαλοῦσε ὅλο μαζί τᾶσπρόμαλλο τὸ κεφαλί.

— Τὸ λοιπὸ, τί σὰς συμβουλέω; γιὰ τὴν ἔπρεπε ὅπως καὶ ἂν εἶναι νὰ φτασῇ καὶ σ' ἕνα συμπεράσμα. Ἰδοῦ. Ἄν τὴν εἶχαμε στὸ νοσοκομεῖο, δὲ θὰ παραγυρέβαμε. Ἀφοῦ εἶναι σπῆτι σὰς, ἀφοῦ τὴ νοιάξεστε σὰ...σὰ...»

— Σὴν παιδί τοῦ σπιτιοῦ, βοήθησε ἡ Ἄνα. — Μάλιστα! Μάλιστα! Σὴν παιδί τοῦ σπιτιοῦ. Ὁραῖα τὸ λίτε», παρατήρησε μὲ κάπιο νόημα.

— Καὶ σὴν ἀβῶστη ποὺ θέλει γιαιτρεῖα», πρῶ-

ἔλεγε, ἔχω ὅμως τὴν ἐπιστήμη μου, καὶ δὲ φοβοῦμαι νὰ πεινάσω. Τότε κ' ἐκείνη δὲ βάσταξε.

Ναί, σ' ἀγάπησα κ' ἐγώ, Δημητρώ, ἀπ' τὴν πρώτη φορά πού σε εἶδα, ἀλλὰ φοβοῦμαι νὰ μὴν προδοθῶ, γιατί βλέπω τὰ μεγάλα ἐμπόδια πού θάπαντήσουμε στίς ραμίλιες μας. Ἡ μητέρα σου βέβαια μὲ κανένα τρόπο δὲ θά θελήσῃ νὰ πάρῃ ὁ γιός της γυναίκα ἀπὸ κατώτερη τάξη τῆς δικῆς της. Θάχῃ τὴν ἀπαίτηση αὐτὴ νὰ διαλέξῃ τὴ νύφη της. Αὐτὸ τὸ βλέπεις σὲ μᾶς τοὺς ρωμιούς κάθε μέρα. Τ' ἀφήνει ὁ γονιός τὸ παιδί του νὰ χτικιάσῃ, νὰ λυώτῃ στὰ πόδια του, παρὰ νὰ τ' ἀφήσῃ νὰ πάρῃ τὸ κορίτσι π' ἀγαπᾷ. Τὸ φοβερίζει κιόλας πὼς ἔν παντρεφτῇ δίχως τὴ θελήσῃ του θά τάποκληρώσῃ καὶ δὲ θά γυρίσῃ νὰ τὸ διῆ. Πόσα τέτοια συμβαίνουνε κάθε μέρα, καὶ πόσα κορίτσια καὶ παλληκάρια γένονται θυσιὰ τῶ γονιῶ τους. Ἀπὸ τέτοιες μαγερεμένες παντρίες γένονται καὶ τὰ δυστυχήματα. Τὰ κορίτσια σήμερα δὲν παντρεύονται μ' ἀγάπη πού εἶναι ἡ μόνη πού μπορεῖ νὰ δώσῃ τὴν εὐτυχία τῆς ζωῆς τους, παντρεύονται ὅσα ἔχουν τὸ χρυσάφι, καὶ μ' αὐτὸ ἀγοράζουν τὸν ζῆτρα τους. Αὐτὸ φοβούτανε ἡ Κατήγκω, ἔν κὶ ὁ Δημητρός δὲν πήγαινε παρκαῶτου γιατί φοβούτανε πολὺ τὴν μητέρα του. Δὲν ἀπόδειξε ὅμως τίποτις ἔν καὶ φάνηκε πολὺ μελαγχολικός.

Τὴν κατόπι μέρα ἀντακωθήκανε καὶ πάλι. Ὁ Δημητρός ὅμως τὰ εἶχε καταβασιμμένα σὰ νὰ τὸν ἐτρούγε τὸ σκουλήκι τῆς χτεσινῆς ἡμιλίας τους. Ἡ Ξερε τὴν μητέρα του πού μὲ κανέναν τρόπο δὲ θά τὸν ἄφηνε νὰ παντρεφτῇ τὸ κορίτσι πού ἡ καρδιά του ἤθελε, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἔνοιζε τὸ στόμα του νὰ τὸ ξεμυστηρεφτῇ σ' αὐτήν. Τὸ ἴδιο συνέβαινε καὶ μὲ τὴν Κατήγκω πού εἶτανε βέβαιη πὼς ὁ πατέρας της δὲ θά τὴν ἄφηνε ποτέ νὰ παντρεφτῇ μὲ κανένα ἀπὸ μεγαλοσιάνικη φανίλια. Ἡ ἴδεια του εἶτανε νὰ παντρεφτῇ τὸ κορίτσι του μὲ κανένα πιδ νοικοκερεμένης φανίλιας, τίμιο κ' ἐργατικό, κὶ ἔς μὴν εἶχε καὶ χρήματα, γιατί ὁ ἴδιος εἶχε ἀρκετὰ γιὰ νὰ τὸ πρικιάσῃ. Δὲ θέλω, ἔλεγε στὴ γυναίκα του, νὰ συγκενέψῃ τὸ κορίτσι μου μὲ μεγαλοσιάνους, καὶ νὰ βλέπῃ μουρτζούφλια καὶ καταχρόνια. Αὐτὰ ὅλα τὰ ἔξερε ἡ Κατήγκω, κ' ἔβλεπε τίς δυσκολίες κὶ ἀπ' τὰ δύο τὰ μέρη. Αὐτὰ ὅλα τὰ συλλογιόντανε κάθε βράδυ, καὶ δὲν μπορούσε νὰ σφαλῆξῃ μάτι. Ὑστερ' ἀπὸ τρεῖς μέρες λαβαίνει μιὰ πρόσκληση ἀπ' τὴν μητέρα τοῦ Δημητρουῦ γιὰ νὰ φάνε μαζί στὴν Παλ-

μύρα, λέγοντάς της πού θά ἔχουν μερικούς φίλους, καὶ νὰ φέρῃ καὶ τὴ μουσική της. Εἶπε καὶ στὸ γιό της τὸ Δημητρώ ποιούς θά ἔχουνε, κὶ ὅτι τὸν θέλῃ νὰ περιποιηθῇ ξεχωριστὰ τὴ Σοφιά Μάδρου πού ναι ἡ καλύτερη κ' ἡ πιδ πλούσια νύφη στοὺς Κορφούς. Ὁ καημένος ὁ Δημητρός εἶχε τὸ θάρρος νὰ τῆς πῆ πὼς δὲ θά ἔν παντρεφτῇ παρὰ μὲ κορίτσι πού θ' ἀγαπήσῃ. Τὸ εἶπε, καὶ ποιός εἶδε τὸ θεὸ καὶ δὲν τὸν φοβήθηκε. Γούρωσαν τὰ μάτια τῆς μάνας του, ἔγινε κατακίτρινη σὰν τὸ κερί, καὶ τοῦ εἶπε παστρικά πὼς ἔν δὲν κάμῃ ὅ,τι τοῦ λείει, πρέπει ἀμέσως νὰ φύγῃ ἀπ' τὸ σπίτι.

Σὲ λίγη ὥρα ἦρθαν κὶ οἱ προσκαλεσμένοι, καθὼς καὶ ἡ Κατήγκω πού φαίνονταν σὰ θεά, κ' ἡ Σοφιά Μάδρου ἡ πλούσια νύφη. Στὴν ἡλικία φαίνονταν μεσόκοπη ἀπὸ τὰ σαράντα, εἶτανε λιγνὴ, ξερακιανὴ σὰ ψαρούμπα καὶ μιὰ μύτη καμπυλωτὴ σὰν τοῦ πελεκάνου. Ἄμα τὴν εἶδε ἡ κυρία Δε Κάντου, ἀναψαν οἱ ποδιές της, κ' ἔρριξε καὶ μιὰ ματιὰ στὸ Δημητρώ. Ἐκεῖνος ἀπὸ τὸ φόβο του, δὲ γύρισε νὰ διῆ τὴν Κατήγκω, περιορίστηκε μόνον νὰ κἀνῃ κομπλιμέντα στὴν πλούσια νύφη, πού κοντὰ σ' ὅλα τῆς ἔλειπαν καὶ τὰ δύο μπροστινὰ δόντια. Τὴν Κατήγκω δὲ γύρισε κανείς νὰ τὴ διῆ, παρὰ μόνον ἡ Φρόσω πού τὴν καταλυπήθηκε, καὶ πῆγε καὶ κἀθησε κοντὰ της νὰ τῆς κἀνῃ συντροφιά. Τότες γιὰ πρώτη φορά θυμήθηκε τὸν πατέρα της, πού καὶ καλὰ καὶ σώνει δὲν ἤθελε νὰ σμίξῃ μὲ μεγαλοσιάνους.

Ἐφυγε ἡ Κατήγκω ἐκεῖνο τὸ βράδυ καταπικραμένη, κὶ ὅλη τὴ νύχτα δὲ σφάλιξε μάτι ἀπὸ τὸ κλάμα. Ἐκαμε ἀπόφαση νὰ μὴ ξαναδιῆ τὸ Δημητρώ, καὶ βίασε καὶ τὴν μητέρα της νὰ φύγουν μιὰ ὥρα προτῆτερα ἀπ' τὸ Λουτράκι.

★

Ὁ κύριος Χρῆστος, πού καθὼς εἶπαμε εἶτανε καλὸς ραμελίτης καὶ καλὸς πατέρας, ἔβλεπε τὴν κόρη του πὼς ἔλιονε στὰ πόδια της, καὶ δὲν μπορούσε νὰ καταλάβῃ τὴν αἰτία ρωτοῦσε τὴν γυναίκα του, μὰ κὶ αὐτὴ ἡ κακομοῖρα δὲν ἔξερε τί νὰ πῆ. Ἀποφάσισαν λοιπὸν κ' ἔφυγαν σὲ καμιὰ βδομάδα ἀπ' τὸ Λουτράκι καὶ γύρισαν στὴν Ἀθήνα. Πρὶν τελείωσῃ ὅμως ἡ βδομάδα ἦρθαν δύο προξενιές γιὰ τὴν Κατήγκω. Ἄλλο κακὸ ρωμαίικο κὶ αὐτὸ, νὰ παντρεύονται τὰ κορίτσια μὲ προξενιές καὶ προξενιές πού αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά τους ὡς νὰγοράζουν καὶ νὰ πουλοῦν πρόβατα. Τύφλα νάχῃ τὸ ἐμπόριο

τῶ σκλάβων στὴν Ἀφρική. Κ' οἱ δύο οἱ προξενιές εἶταν καθὼς πρέπει, τῆς τάξης τοῦ κύριου Χρῆστου, μὰ ἡ Κατήγκω μὲ κανέναν τρόπο δὲν ἤθελε νὰ κοῦσῃ ἔλεγε καὶ καλὰ πού ποτέ της δὲ θά παντρεφτῇ.

Σ' ἀπὸ τὸ διάστημα ἔλαβε δύο γράμματα ἀπ' τὸ Δημητρώ, ἀλλὰ δὲ θέλησε νὰπαντήσῃ, δὲν μπορούσε νὰ ξεχάσῃ τὸ καταφρόνιο τῆς μητέρας του, κ' ἔκαμε ὄρκο πὼς ποτέ της δὲ θά τὸν διῆ. Κατάλαβε πὼς εἶχε δίκιο ὁ πατέρας της, κ' εἶχε κ' ἡ ἴδια φιλότιμο.

Θυμήθηκε τὸ Θεόφιλο, πού ἔν καὶ φτωχὸς, φάνηκε πὼς εἶχε καρδιά, κ' κίστάνουνταν βραχιά τὴ συνείδησή της γιὰ τὸ παιχνίδι πού τοῦ ἔπαιξε. Τὴν ἔκαμε μετανοιωμένη, ἀλλὰ τί μπορούσε καὶ νὰ κάμῃ. Πέρασαν τρεῖς χρόνια ἀπ' τὸν καιρὸ πού τὸν πρωτοεἶδε, καὶ ποτέ δὲν ἔκουσε γι' αὐτόν. Συλλογιόντανε κ' ἔλεγε τί νὰ γένηκε, ζοῦσε ἄραγε ἢ πέθανε μὲ βραχιά καρδιά. Τῆς μεγάλες ἰδέες πού εἶχε, τίς ἄφηνε τώρα, καὶ προσπαθοῦσε μὲ γλυκὸ τρόπο νὰ ἐφαριστῇ τοὺς γονιούς της πού εἶταν κ' οἱ δύο τους καλοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἤθελαν τὸ καλὸ της. Ἄχ, ἔλεγε, ἔς τὸν ἔβλεπε καὶ πάλι γιὰ μιὰ στιγμή, καὶ γονατιστὴ νὰ τὸν παρακαλῆ νὰ τὸν συχωρήσῃ γιὰ τὸ κακὸ πού τοῦ ἔκαμε. Ἡ Κατήγκω γέννηκε τώρα διαφορετικὴ, κατάλαβε τὸ σφάλμα της, εἶδε πὼς ἀδικῆσε τοὺς γονιούς της μὲ τὸ νὰ τους περιφρονῇ. Ἐκεῖ πού τὰ συλλογιόντανε, νὰ καὶ χτυπᾷ ἡ πόρτα, καὶ παρουσιάζεται ἕνας νιὸς πού ζήτοῦσε νὰ τὴ διῆ.

Στὴν ἀρχὴ θάρρῃσε πού εἶταν ὁ Δημητρός, κ' εἶπε τῆς δούλας πὼς δὲ θέλει νὰ τὸν διῆ, κατόπι ὅμως ἔμαθε πὼς εἶτανε ὁ Θεόφιλος, καὶ κατέθηκε τὴ σκάλα γιὰ νὰ τὸν ἀπαντήσῃ. Γένηκε ὁ φτωχὸς κατακκόκινος ὅταν τὴν εἶδε ὕστερ' ἀπὸ τρεῖς χρόνια. Δὲν μπορούσε νὰ πιστέψῃ τὰ μάτια του. Δὲν παραπονέθηκε γιὰ τὸ φέροισμο τῆς Κατήγκω, ἐδῶ καὶ τρεῖς χρόνια. Δὲν εἶτανε σφάλμα της πού δὲν τὸν ἀγάπησε, καὶ παρακαλοῦσε τὸ θεὸ νὰ τῆς δώσῃ καλύτερη τύχη, κὶ αὐτὴ θά εἶτανε ἡ μόνη περηγοριά του. Τῆς εἶπε πὼς γιὰ τρεῖς χρόνια δούλεψε σὰν τὸ σκυλί, καὶ σήμερα γένηκε συντροφος μὲ τὸ σταφιδέμπορο παραφέντη του, πὼς τῶκαμε ἀπόφαση νὰ μὴ παντρεφτῇ ποτές του. Ἐλεγε αὐτὰ κ' ἔκλαιγε σὰ μωρὸ παιδί. Ἡ Κατήγκω συγκινήθηκε μὲ τὴν εὐγενικὰ καρδιά καὶ τὴν καλὴν του διαθέσῃ. Ἄχ, ἔλεγε μὲ τὸ νοῦ της, τί σκληρὴ πού φάνηκε σ' ἕνα

στεσε ἀπλὰ ὁ Ἄντρεας, νοιώθοντας τὸ ἄτοπο τῆς μαριολιάς.

— «Αἰ! τότες ἴσως καλὴ καὶ καμιὰ κυστοτομία. Ἔτσι ἀναπάβεται σίγουρα ἡ φούσκα καὶ μπορεῖ νὰ γειάνῃ».

Ὁ Ἄντρεας εἶτανε τόσο ἀπραχτός, τόσο ἀπειρος στὴν γιαιτρική, πού μῆτε βώτησε τί φελᾷ κυστοτομία σὲ μιὰν ἔξωστη πού πάσκει ἀπὸ ἀκράτεια, γιατί κυστοτομία σημαίνει ἀκράτεια τῆς φούσκας. Νόμισε ξεναντίας πὼς νὰ ὁ τρόπος νὰ σώσῃ τὴν Κατινούλα, συνώδεψε μὲ χίλια κομπλιμέντα ὡς τὸ κατόφλι τὸ γιαιτρό, τοῦ ἔβαλε κ' ἕκατὸ φράγκα στὸ χέρι. Συφωνημένη τιμή. Καὶ πρώτη φορά ἔφεξε χαμόγελο ξέθωρο στὸ πρόσωπο τοῦ γιαιτροῦ. Γελοῦσε ὡς κ' ἡ ἀσπράμαλλη κορφή ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὰ μάθρα πρόχα.

Πρόθυμος στὸ χειροῦργημα ὁ Ἄντρεας. Μὰ τὴν ἄλλη μέρα, βιαστικά, ἔφραξε ὁ Ἄρτὸς νὰ τὸν ξηγήσῃ πὼς τὸ χειροῦργημα κακὸ καὶ νὰ μὴ γίνῃ, πού τὸ ἔμπως θά ἐρχότανε ἀπὸ τὴν κούραση τῆς φούσκας, ἀπὸ τὰ καταπάφρα γιαιτρικά. Καὶ νὰ τὴν ἔφρασανε ἡσυχῇ.

Μὰς τριάντα μιὰ, ἔφυγε ὁ ἴδιος γιὰ τὴν ἐξοχή. Δὲν τὸν ξαναεἶδε ποτέ του ὁ Ἄντρεας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΣΤ'.

Ἀνάστα.

Λόγια δὲν εἶναι, κὶ ἀκολούθησε τόντις κατὶ περιεργὸ ἀπὸ τὴ στιγμή, νὰ πούμε, πού ἔφυγε ὁ κ. Ἄρτὸς, ἔρχισε ἡ Κατινούλα μὲ τὰ σωτὰ της νὰ πηγαίνῃ πολὺ πιδ καλὰ. Εἴκοσι τέσσερις ὥρες ἀπὸ τὸν ἀποχαιρήσῃ ὁ Ἄντρεας, τὴν πέμπτη, πρώτη τοῦ Θεριστῆ, κατέθηκε ἡ Κατινούλα στὸ ἐργαστήρι πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι καὶ ξαναγύρισε ἀκόμη τὰπομεσήμερο μὲ τὴ Μοιρίτα. Ὁ Ἄντρεας, τίς εἴκοσι ἔξη τοῦ Ἀπρίλη, δηλαδή ἐδῶ κ' ἕνα μῆνα, εἶχε πᾶει στὸ βιβλιοπώλη του, καθὼς συνήθιζε τέτοια ἐποχῇ, κὶ ἀγόρασε κάμποσα βιβλία. Μὰ ὁ νοῦς του ἄλλοῦ, ἡ καρδιά του βεστανισμένη. Θυμήθηκε τὴ βιβλιοθήκη του, μόνον ἐπειδὴ κ' εἶτανε ταχτικὸς ἄνθρωπος, μόνον κ' ἐπειδὴ εἶχε ἀνημόσυνον τὸν Ἀπρίλη. Δὲ φροντίσει ὅμως κοιτόντανε τὸ ἕνα πάνω στ' ἄλλο, παρὰ πονεμένα, κοιτόντανε τὸ ἕνα πάνω στ' ἄλλο τὰ βιβλία τὰ καινούρια, στὸ χαλί, στίς καρέφλες, σὲ κατὶ χαμηλὰ τραπέζικια, σὲ σκαμνιά. Ὁρεξὴ καμιά οὔτε πιά νὰ τὰ κοιτάξῃ, ἐκεῖνος πού τρελλανότανε γιὰ δάφρα. Λοιπὸν ἡ Κατινούλα κ' ἡ Μοιρίτα, τὴν

πρῶτη τοῦ Θεριστῆ, μαζί κ' οἱ δύο τους, ἦρθαν νὰ τὸν βοηθήσουνε νὰ τὰ τομάσῃ γιὰ τὸ βιβλιοδέτη. Τοῦ τὰ δίνανε κὶ ἀπὸ τρεῖς εἰσὼς στὸ καθῆναι τὸ κατάλληλο χαρτάκι, μὲ τὸν τίτλο καὶ μὲ τὴν τιμή. Ὅπως καὶ μιὰ φορά πρὸ τοῦ γίνῃ τὸ χειροῦργημα, ὅταν ἐρχότανε ἡ Κατινούλα πονοδαρμένη ἀπὸ τὸ γιαιτρό, τὸν περιφρόνη Ἀναξίω, κὶ ὁ Ἄντρεας τὸν πόνο της δὲν τὸν ἔβλεπε. Τί διαφορά τώρα! Γαλλνεμένο τὸ πρόσωπό της, ξέθαβρο, ἡσυχῇ, καὶ σὰν πρῶτα ἔξυπνο κὶ ἀγαθὸ. Σκούπισε μακίστα τὴ βιβλιοθηκούλα τῆς Ὀλιας, σκούπισε ὅλο τὸ γκαρφεῖο. Ἐτρεψε ἡ δύστυχη ἀπὸ τὴ χαρὰ της. Ἐναζοῦσε. Κ' ἔτσι, σὰ γλυκειὰ πνοὴ ἀνέμου πέρασε ἀλάκαιρος ὁ Θεριστῆς γιαιτρό δὲν εἶδανε. Ἀνάστανε ὁ Ἄντρεας. Κατάντησε νὰ τοὺς φοβᾷται τοὺς γιαιτροὺς. Πότε σοῦ προμηνοῦνε ὄλεθρο καὶ χαλὸ. Πότε σὲ βεβαιώνουνε πὼς ξαναστήθηκε ὁ ἄξωστός σου ἀπὸ τοὺς νεκρούς. Μὲ κάθε βίζιτα, πρέπει κατὶ νὰ σοριστοῦνε νὰ σὲ ζαλιτοῦνε, γιὰ νὰ μὴ νομίσῃς ἔξωσον πὼς ἡ βίζιτα χαμνίει καὶ πὼς ἀδικὰ πλέρωσε τὸν παρὰ σου. Ὁ σκατίζονται σὺχνὰ κ' ἴδιοι τους, γιὰ τοῦτο σὲ σκοτίζονται καὶ σὺχνὰ. Δὲν ἀντέχουνε ὅμως τὰ θρόσωνε μουλὸ σὲ τέτοια ταρχά, δίχως νὰ σκαλέψουνε. Περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλον, τὸν νοιώθε ὁ φρόνιμος ὁ Ἄντρεας.

τέτοις νέσ, ποῖταν ἕνα κομμάτι μαλακιά, κ' αἰσθάνονταν νά ραγίζει ἡ καρδιά της. Φώναζε τή μητέρα της γιά νά τόν συστήσῃ, καί τῆς εἶπε πῶς τόν γνώρισε στήσ θείασ της τῆς Ἐλέγκωσ.

Ἡ κερὰ Χρήσταινα πολύ του ἔρρεσε καί τόν ζήτησε νά πάρῃ τόν κεντιάτικον καφέ μαζί τους γιά νά τόν γνωρίσῃ κι ὁ κύρ Χρήστος. Ὁ καημένος ὁ Θεόφιλος ἀνάπνευσε κι ἄρχισε νά παίρνῃ ἐλπίδες. Εἶδε τήν κλωσύνῃ στούσ γονιούσ τῆς Κατήγκωσ, τὸ γλυκὸ τρόπο τουσ καί καταγοητετήθηκε. Ὅταν ἔρθε ὁ κύρ Χρήστος καί του τόν ἐπίστησαν, τὸν βρῆκε παιδί τῆς καρδιάσ του, κι ὅταν ἔφυγε εἶχε μιὰ ὀμίλια μὲ τήν κόρη του. Νά, παιδί μου, τῆς εἶπε, τὸ παλληκάρι πού θά σέ κάμῃ εὐτυχισμένη. Τὸ βλέπεισ ἀπ' τὰ μάτια του. Ἡ Κατήγκω τῆκουσε καί βούρκωσαν τὰ μάτια της ἀπ' τὴ συγκίνηση.

Τότεσ εἶπε στόν πατέρα της ὅλη τήν ἱστορία καί πόσο λυπᾶται γιά τὸ φέρσιμό της. Ὁ κύρ Χρήστος τῆκουσε καί συγκινήθηκε κι αὐτόσ. Ἐνοια σου, κόρη μου, τῆς εἶπε, τώρα κάμῃ τὸ σταυρό σου κι ἀποφασίσε το, καί θάχετε κ' οἱ δύο σας τήν εὐκή μου. Μὴν ἔχεισ κανένα φόβον πῶσ θά πεινᾶτε. Ὁ νέοσ φαίνεται ἐργατικὸ καί τίμιον παιδί, καί καλύτερο ἀπ' τοὺσ μεγαλοσικανούσ ἐκείνουσ πού ποτέ τουσ δὲ δουλεύουσε, ἀλλὰ περιμένουσε τὸ καθεῖ τι ἀπ' τὴ γυναίκα τουσ. Τότεσ ἡ Κατήγκω, πού καθὼσ εἶπαμε ἀλλάξε τώρα ἰδέεσ, ναι πατέρα μου, εἶπε, βλέπω πῶσ ἔχεισ δίκιο, καί μετανοιῶνω τώρα γιά ὅ,τι ἔκαμα. Εἴμ' ἀποφασισμένη νάκολουθήσω τὴ συμβουλή σου καί εἴμαι βέβαιη πῶσ μὲ τήν εὐκή σου, καί μὲ τήν εὐκή τῆς μητέρασ μου θά ζήσω εὐτυχισμένη. Ὁ κύρ Χρήστος πού εἶχ' ἄγια ψυχὴ, νάχησ καλὸ κόρη μου, τῆς εἶπε, ὁ θεὸσ μ' ἀξίωσε ὅ,τι ἐπιθυμοῦσα, κ' ἔτσι ἀποφασίστηκε νά γίνῃ κ' ἡ ἀρραθῶνα γιά νά πάψῃ κ' ἡ φλυαρία του κόσμου, πού ἀφορμὴ γυρεύει γιά νά μιλή. Ἐνωρίστηκανε καί μὲ τὰ συμπέθερα, ἀνθρώπουσ καθὼσ πρέπει, θεοφοβούμενουσ, καί πρόθυμουσ νά κάνουσε τὸ καλὸ κατὰ τὴ δυνάμη τουσ

Στούσ τρεῖσ μῆνεσ ἀπάνου γένηκε κι ὁ γάμοσ κι ὅλα φαίνουσαν χαρούμενα κ' εὐτυχισμένα, κι ὁ κύρ Χρήστος ἀπ' τὴ χαρὰ του ἔστειλε δύο χιλιάδεσ δραχμέσ στὸ Μητροπολιτικὸ γιά νά τίσ μοιράσῃ στούσ φτωχοὺσ, πράμα πού δὲν τὸ κάνουσε πολλοὶ σήμερα. Κ' οἱ νιοπαντρεὶ ἔφυγαν τήν ἴδια μέρα χαρούμενοι κ' εὐτυχισμένοι γιά τὸ Καρβουναρί, ἐκεῖ ὅπου πρῶτα γνωρίστηκανε, καί καθισαν καί πάλι

Τῶνοιωθε κ' ἡ Κατινούλα, τᾶφοσιωμένο τὸ παιδί, τὸ φτωχοκρίτισο τῆς Κερμαρίας, πού ὅσο κι ἂν τήν κουράζανε οἱ γιατροὶ, τὸ θεωροῦσε χρέοσ της νά δειξῃ βνωμοσύνη, ἀφοῦ, λέει, κανανε τόσα γιά τήν ὑγεία της. Μὰ ἔπαιρνε πῶ λέρτερα τὴν ἀνάσα της κι ἀρπῆ. Λίγο λίγο, ξανάπαινε τίσ παλιέσ, τίσ παραιτημένεσ ἀρρησμένεσ δουλειέσ. Ἐββαφε, μπάλωνε, μιπιμπιλίξε, ξεσκόνιζε καί πιαστρέβε ὅλα τὰ γραφεῖα τοῦ Ἀντρέα. Εἶχε τὸ μάτι σ' ὅ,τι γινότανε σπιτί. Ζωντάνεβε στὰ μάτια τουσ ὀλωνῶνε ἡ πρώτη Κατινούλα, μόνο πού σηκωνότανε ἄργα καί πλάγιαζε νωρίς. Μὲ τίσ ζέστεσ τοῦ Θεριστή, ἔμνησκε καποτεσ τᾶπόγεμα στόν μπαζέ· τὸ προτιμημένο της τὸ μέρος εἶτανε ἡ ἀβλή. Ἄχ! δὲν καθότανε πιά στόν ἀγαπητὸ της τὸν πάγκο, στὸ γέρικο τοῦ κέρου τὸν κορμό τῆς χρειάζότανε πίτηδεσ πολθρόνα πού της τήν κουβαλοῦσανε ὅπου ἤθελε. Στίσ πέντε καί τριάντα πέντε, ταχτικά, ζύγωνε ὁ Ἀντρέασ μὲ τὸ θερμόμετρό του, ἀκκουμποῦσε πλάγι της στόν κορμό ἢ κρυβότανε στόν ἀδειανὸ τὸν ἀμαζῶνα, μὴν τύχη καί τὸν ἀνησυχῆσ κανένας, ἰνῶ τὴ θερμομετροῦσε. Ἀναλόγιαζε μὲ τὸ νοῦ του τὸν περασμένο βαρὴ χειμῶνα, μελετώντασ τίσ θερμοκρασίεσ ἀπὸ τίσ ἑπτὰ τοῦ Μάρτη ὡσ τὸ Θεριστή. Βαστοῦσε σημείωση στὰ

κάτ' ἀπὸ τοὺσ πλάτανουσ κοντὰ στὸ τρεχοῦμένο νερό, καί πλάθανε διάφορα σκέδια γιά τὸ μέλλο τουσ.

Manchester 14 τοῦ Φλεβῆου 1907

ΕΩΜΕΡΙΤΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙ
(André de Chénier)

Ὅτανε τὰ λέει τὰ πῆλιζ του κανένας ξαλαφρόνε.
Ἡ ζάγαρη τ' ἀφ' πιστὸ λιγάκι τὸ μέρνε.
Καί τῆς ἐρωτοπλήγωτῆσ καρδοῦλασ τὸ φρεμάκι
Μὲ τὸ παράπονο κι αὐτὸ γλυκκίνετνι λιγάκι.
Γιά τὸ βρῶν τὸ νῆριτι του ὁ νῆσ ξεμολογιέτνι
Σὲ φίλο του, ἰπ' τὸν ἔρωτῃ κι αὐτόσ πού τυρχνιέτνι,
Γιὰ, μοναχί του, σῆρημα ρουμάνικα καί ροζόλλεσ,
Στίσ αὔρεσ λέει τὸν πόνο του, στούσ βοάχοσ, στίσ βρουσοῦλεσ.

N. XANTZAPAS

ΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Στὸ τελευταῖον φυλλάδιο τοῦ «Mercure de France» (15 τοῦ Μάη ὁ Ἀστεριώτης ἐπιθεωρώντασ τὰ δικὰ μας, κάνει μιὰ σύντομη ἐξέταση τοῦ ἔργου τοῦ Βερναρδάκη, ἀπὸ τὴν ἀφορμὴ τοῦ θανάτου του, καί μιλεῖ γιά τὸν Προβελέγγιο καί γιά τὴν «Ἐπιστροφή τοῦ Ἀσώτου», καί ὑπόσχετνι πῶσ θά μιλήσῃ ξεχωριστὰ γιά τὸν Παπαδιαμαντη καί γιά τὸν Καρακαβίτσα. Ἄξιουσ σύντροφουσ τοῦ Προβελέγγιου στὸ αἶσθημα—λέει κατόπι προχωρώντασ—εἶναι ὁ Δημήτρησ Τανταλίδησ. Μὰ ὁ Τανταλίδησ, πού καθεται στήν Πόλη, εἶναι πιστόσ ὑπαδὸσ τῆς ἐθνικῆσ γλώσσασ καί διαλαλεῖ τήν ἀλήθεια της. Ἄφοῦ, μᾶσ λέει, εἶναι ἀσύγκριτη ἡ δημοτικὴ γλώσσα γιά τὴν ποίηση, γιατί τάχα δὲν μπορεῖ ἀνάλογα νά γίνῃ τέτοια καί γιά τὸν πεζὸ λόγο;» Κ' ἔχει δίκιο, μαζί μὲ τὸ Φῶτη Φωτιάδη, τὸ συμπατριώτη του, μαζί μὲ τὸν Περγιαλίτη, μαζί μὲ τὸ Βαρλέντη, τοὺσ δύο γενναίουσ μεταφραστῆσ τοῦ Εὐριπίδη σὲ τέλεια δημοτικὴ. Τάχα εἶναι γιόσ ὁ ποιητῆσ τῶν «Ἰσκιων» ἡ ἀνιψὸσ τοῦ δυστυχισμένου Ἡλία Τανταλίδη, πού τυφλώθηκε εἴκοσι ἑπτὰ χρονῶν, καί πού ἴσα μὲ τὸ θάνατό του, στὰ 1876, χρημάτισε καθηγητῆσ τῶν Ἑλληνικῶν στὴ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆσ Χάλκησ; Ὅ,τι κι ἂν εἶναι, ὅλο τὸ πρῶτο μέρος τῆσ συλλογῆσ μᾶσ δίνει δυνατὰ μὲ τὰ μάγια τῆσ θλίψησ, τῆσ θύμησῆσ, τῆσ σεπτεῆσ καί ζγνῆσ ἀγάπησ, σὲ μιὰ διαλεχτὴ γλώσσα. Τὰ ποιη-

φύλλα ὅπου ἔγραφε τοὺσ βαθμοὺσ, γιά τὰ καθέκαστα τῆσ μέρασ, ἐνοεῖται καί γιά τὴν κρουγενίνα, ὅταν τῆσ ἔδινε ἀπὸ μισὸ γραμμαρίον πότε τὸ πρῶν, πότε τὸ βράδι, πότε πρῶν καί βράδι. Ἐσκυβε τὸ κεφάλι, συλλογιότανε καί διαβάζε· 36°3 - 37°8, 36° - 38°, 36°5 - 37°5, 35°9 - 37°3, 36°3 - 37°2, 36°7 - 37°7, 36°4 - 37°9, 36°4 - 37°4, 36°5 - 38°1, 36°5 - 37°8, 36°6 - 37°4, 37°3 - 37°8, 35°0 - 38°2, 36°5 - 37°6, 36° - 37°7, 36°1 - 38°1, 36°2 - 37°6, 36°3 - 38°2, 36°8 - 38°3, 36°8 - 38°5, 36°8 - 38°2, 36°6 - 37°, 36°3 - 37°6, 36°7 - 38°, 36°3 - 37°2, 36°3 - 37°7, 36°7 - 37°9, 36°5 - 38°, 36°7 - 36°3 μὲ κρουγενίνα, 36°7 - 37°3 κρ., 36°7 - 36°8 κρ., 36°3 - 37° κρ., 36°8 - 36°9, 36°6 - 37°3, 36°7 - 37°5, 36°3 - 37°7, 36°7 - 38°2, 36°5 - 37°7 κρ., 36°6 - 37°5 κρ., 36°5 - 37°4 κρ., 36°2 - 37°5, 36°3 - 37°4, 36°5 - 37°5, 36°6 - 38°, 36°9 - 37°5 κρ., 36°5 - 37°4 κρ., 36°6 - 37°6 κρ., 36°4 - 37°4, 36°6 - 37°8, 36°6 - 37°2 κρ., 36°6 - 37°8 κρ., 36°6 - 37°3 κρ., 36°4 - 37°8 κρ., 36°6 - 37°4 κρ., 36°5 - 37° κρ., 36°4 - 37°1 κρ., 36°4 - 37° κρ., 36°6 - 36°8 κρ., 36°5 - 37°1 κρ., 36°4 - 37°3 κρ., 36°4 - 37°4 κρ., 36°7 - 37°5

ματα «Θαμμένος Ἐρωτῆσ», «Νύχτα στόν κῆπο», «Τὸ νησί μου», «τὸ τραγοῦδι τῆσ νεκρῆσ», τὸ «Φαντασμα» εἶναι γιομάτνι ἀπὸ μιὰ ἐλεγειακὴ τρυφεράδα, καί τὰ ξεχωρίζε ἕνα ἑνὸ χαρακτηριστικὸ πού μόνουσ σκεδόν ὡσ τὴν ὥρα οἱ ποιητῆσ τῆσ Ἑστανῆσ κωτορθώσανε νά μᾶσ δώσουνε.

Μὲ μιὰν ἀκριβολογία πῶ πολύ νευρώδικη, παρὰ λαμπερή, ὁ συγγραφέασ τοῦ βιβλίου «Μαρτύρων καί ἡρώων αἵμα» μᾶσ δηγιέτνι τὰ βάσανα τὰ μακεδονικά καί τὴν ἀγριότη τῶ βούργαρου. Τὸ βιβλίον τοῦτο, γραμμένο σὲ καθάρια δημοτικὴ γλώσσα, καί προσωρισμένο νάπλωθῇ παντοῦ ὅπου κόσμου ἑλληνικός, παίρνει ἀφορμὴ τοῦ ξεκινημοῦ του τὸ σκοτωμὸ τοῦ Παύλου Μελά στὴ Σιάκιστα τῆσ Μακεδονίασ, τὸ 1904. Τὸ βιβλίον εἶναι ἕνα ὑψηλὸ καί ἔξοχο ἀνάρρουμα, ὅλο ἀντίστασ καί πατριωτισμόσ.

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΕΝΑ ΛΑΘΟΣ

Καϊκούτνι 16.5.07

Ἀγαπητέ «Νουμά»,

Στὸ γράμμα μου πού δημοσίεψα στὸ φύλλον σου ἀρ. 242 (8 τοῦ Ἀπρίλη), κοντὰ στὸ τέλος σελίδα ὀχτῶ, ἔγινε ἕνα λαθάκι.

Ἀντιγράφοντασ τὸ γράμμα μου ἔβαλα ἀντρέπουμαϊ ἀντίσ ντόνουμαϊ. Ἄφοῦ πρόκειται γιά τὸ πού γίνετνι νῆ, τὸ ἀντρέπουμαϊ δὲν ἔχει τὸ λογον τοῦ—ἔξὸν ἂ νομίσαι κανέι πῶσ κόλλησα κ' ἐγὼ τῆσ καθαρεύουσασ τὰ κελεπίρια «ἀνδρέπουμαϊ, ἀνδρῆπῆ», ἀνάπτησ, ἀρδίκιον κλπ. κλπ. !!

Δικου σου
ΕΝΝΙΤΕΜΕΝΟΣ

ΑΙΟ ΤΗ ΜΥΤΙΑΝΗ

Ἀγαπητέ μου «Νουμά»,

Μπαμ! μποῦμ! Ἀσκημα τὴν ἔχομε πάλι ἐμῆσ οἱ προροδοῖτεσ μαλλιαροὶ ἀπὸ τοὺσ συμπατριώτεσ μου! Ἀναψαν καί κίρωσαν καί ξεσπαθῶσαν κηρύχοντασ διωγμὸ καί θάνατο καταπάνου μᾶσ μερικοί καθαρτικοὶ ἐδῶ στήν πρωτεύουσα. Θά ἔμαθεσ τὸ ὑβριστικὸ ἀνοιχτὸ γράμμα πού δημοσίεψανε στὰ σμυρναῖκα φύλλα κατὰ τοῦ κ. Ξενοπούλου, γιατί ὁ δύστυχουσ τόλμησε νά γράψῃ κοινικὴ γιά τὸ ἔργο

κρ., 36°7 - 37°7 κρ., 36°6 - 37°4, 36°7 - 37°9, 36°5 - 37°4, 36°7 - 38°2 (ἀδιαιθεσία; 36°5 - 37° κρ., 36°6 - 36°8 κρ., 36°3 - 37°3 κρ., 36°6 - 37°3 κρ., 36°7 - 37°3 κρ., 36°8 - 37°2, 36°6 - 37°1, 36°6 - 37°3 κρ., 36°1 - 37°2 κρ., 36°6 - 37°9 κρ., 36°9 - 36°8 κρ., 36°6 - 37°7 κρ., 36°8 - 37°3 κρ., 36°6 - 37° κρ., 37° - 37° κρ., 36°8 - 37°1 κρ., 36°7 - 37°ε κρ., 36°7 - 37°2 κρ., 36°8 - 37°6 κρ., 36°6 - 37°5 κρ., 36°7 - 37°5, 36°5 - 37°5 κρ., 36°8 - 37°6 κρ., 36°8 - 37°1 κρ., 36°5 - 37°1 κρ., 36°6 - 37°4 κρ., 36°6 - 37°2 κρ., 36°4 - 37°2, 36°8 - 37°5, 36°8 - 37°1 κρ., 36°9 - 37°3, 36°6 - 37°8, 37°2 - 37°6, 36°7 - 38°, 36°9 - 37°5, 36°8 - 37°8, 36°9 - 37°3, 36°5 - 37°1, 36°7 - 37°2, 36°8 - 37°6, 36°4 - 37°5, 36°5 - 36°9, 36°6 - 37°6, 36°7 - 37°2, 36°5 - 37°3.

(ἀκολουθεῖ)